

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ

ВІСНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ ГР.-КАТ. ГАЛ. ЦЕРК. ПРОВІНЦІЇ

РІК IV.

ЛЬВІВ, 1937.

ЧИСЛО 4 (13)

ЗМІСТ: Христос Раждається! Д-р М. Дзерович: Обман чи істина. — Жахливе явище. — о. Ч. Я.: На фронті большевицької преси. — Відозва Т-ва „Відродження“ — Е. Тишинська: Жінка в радянській державі. — о. В. Дурбак: Католицька Акція й суспільна справа. — Відозва Т-ва „Сила“. — Серед нових книжок і видань. — Католицьке життя в світі. — Хроніка.

ХРИСТОС РАЖДАЄТСЯ!

У великий, роковий Празник Христового Рождества Генеральний Інститут Католицької Акції й редакція журналу „Католицька Акція“ складають найщиріші побажання Високопреосвященним Владикам греко-католицької Церкви, всьому Високопреподобному Духовенству нашому, як світському, так монашому, Діячам Католицької Акції й цілому Українському Народові, що більше ніж інші потребує Божої ласки й помочі.

У важкі хвилини, які нам доводиться переживати, нехай додасть нам віри і надії радісна різдвяна пісня: „З нами Бог! Розумійте язици і покарайтеся!“

Д-р Маркіян Дзерович

ОБМАН, ЧИ ІСТИНА?

Різдвяна рефлексія.

Вже 1938-ий раз гомонить над світом різдвяна пісня, що звіщає рік-річно цілому людству мир і благоволення. Прегарна пам'ятка приходу на світ самого живого Бога в людськiм тілі, що зійшов поміж людей, щоб принести стомленому людству науку, яка має лягти також в основу кожної ділянки збірного життя та завести нас після мирного туземного життя в країну вічного спокою і щастя. Рік-річно складають собі люди взаємні бажання, рік-річно розписується вся преса всіх християнських народів світу про це свято та пригадує заповіданий людям мир. Коли ж критично придивитися дійсності й переглянути річники чужих і наших українських часописів, коли роз-

дивити критично життя поодиноких груп людей, що складаються на цілість нації, тяжко не поставити собі питання, чи все, що пишеться в різдвяних числах про мир серед людей, не є тільки якоюсь традиційною формою, яку випадає задержати, бо вже від наступного числа зазвичай зазначається фактичне й формальне заперечення заповіданого в різдвяному числі „миру серед людей“.

Як рік довгий, тягнеться на сторінках пресових органів раз менша, раз більша боротьба, що роздратовує до глибини серця поодиноких громадян. В цій боротьбі слідно, крім війни за такі чи інші ідеали, війну проти поодиноких осіб, що нею в безпощадний спосіб намагаються знищити добре ім'я і славу своїх суперників.

Беручи під увагу, що майже всі українські часописи в різдвяному числі складають читачам бажання і пригадують прихід Месії, як самотнього і правдивого дателя миру, треба би сподіватися, що всі вони стоятимуть у практичному житті твердо на основі науки любови, яку проголосив Христос, на Якого недвозначно покликуються в різдвяних статтях.

Але, як вище зазначено, існує величезна розбіжність між різдвяними статтями й буденщиною, що тягнеться цілий рік аж до наступного Різдва. Хто над тим трохи подумає, тому мимохіть мусить промайнути запит, чи все, що пишеться в християнських (бож не поганських) часописах у різдвяному часі, не є попросту обманом себе самого і других? Коли розібрати цю проблему точніше, доходимо до висновку, що найбільшою причиною такого, а не іншого, стану речі є недостача ясного і до останніх меж переведеного християнського світогляду. Безперечно, в душах усіх тих, що пишуть різдвяні статті, жевріє більша чи менша доза християнського світогляду, але в одних цей світогляд затемнений великими ухилами в напрямі лібералізму, в других матеріалізму й лаяцизму так, що в душах тих редакторів легко настає трансформація думання з християнського — в часі писання різдвяної статті, — до суто нехристиянського підчас писання всіх прочих статей впродовж цілого року.

Аналіза взаїмовідношення поміж поодинокими громадянами, що репрезентують таку чи іншу політичну, суспільну, чи якунебудь іншу думку, виказує в нас на жаль такі самі хиби, як це бачимо в світі преси та друкованого слова.

Весь рік іде боротьба, весь рік — денебудь глянути — чути лайку, видно більше або менше вдатно скривану радість, що вдалося „знищити“ противника.

Ці явища є так поширені, що переходиться вже біля них байдужно, бо згідно з законами психології це не робить уже помітнішого вражіння.

Коли ж хто хоче збудити громадянство з цієї апатії, заворушує його цікавість чимсь, що є ще сильніше, ще більш пікантне, а рівночасно таке простацьке, таке несмачне, що приносить злу славу цілому національному колективові.

Треба тому запитати, які моральні норми обов'язують людей, що займаються редагуванням часописів, що працюють на політичній ниві, що ведуть якінебудь суспільні справи.

Першзавсе треба відповісти на питання, чи християнський — католицький світогляд допускає взагалі боротьбу, бож цей світогляд є світоглядом безмежної любови, навіть до ворогів.

Відповідь на це є тільки одна, а саме, що боротьба в площині ідеологічній не тільки не є заборонена, а навпаки є konieczна для поступу думання, для творення нових загальних вартостей. Вона робить гнучким диспутуючий ум і приучує вміти реагувати на неправильний спосіб ідеологічного думання противника.

З того, що тут сказано, ясно виходить, що можна диспутувати навіть гарячо, що можна вести дуже солідно підготовану кампанію, але виключно в площині ідеологічній. Річ ясна, і в ідеологічній полеміці обов'язують культурні форми.

Нам вільно атакувати неправильні на нашу думку поняття політичні, суспільні, економічні та всякі загальні, що торкаються нашого співжиття в державі, громаді, родині, але тільки під умовою, що ціла боротьба вестиметься на площині дійсних висказів противника про дану справу.

Всякі аргументи, якими боремося з противником, мусять бути абсолютно правдиві, бо хто орудує супроти противника брехнею, а що за тим іде — клеветою, переступає межі дозволені мораллю любови ближнього.

Цим способом осуджуємо приписування комусь слів та висказів, яких він ніколи не вживав, осуджуємо наводження вчинків, яких противник ніколи не допустився, осуджуємо користування взагалі всіякою неправдою, якщо її свідомо виціплюється публіці з метою нищити добру славу й честь поодиноких немилих людей або збірнот, що репрезентують іншу від нашої доктрину.

Всяке очорнювання ближнього є виявом найбільшої нікчемности того, хто її допускається.

Світська справедливість гостро карає очорнювання тому, бо це після душогубства найдошкульніший спосіб злобного шкодження ближньому.

Не вільно поширювати вістей навіть про дійсно існуючі особисті хиби противника, на те тільки, щоб осмішити його, не вільно подавати до прилюдного відома вістей про незгідне з засадами моралі особисте життя нашого противника з метою дати пізнати громадянству його справи, що носять стисло інтимний характер.

Зате кожна політична партія, кожна громадянська установа має моральний обов'язок дбати про високий моральний рівень кандидатів, що їх висуває на провідні місця.

Тоді, коли партії та установи дбатимуть про такий вибір репрезентантів, виходитимуть у боротьбі дійсно тільки моменти ідеологічні, бо нікого не кортітимуть до виявлення факти, яких немає на ділі.

Проти так виведеної тези можна видвигнути деякі контраргументи, однак вони не є в силі нас переконати, бо виходять із некатоліцьких преміс. Розгляньмо все ж таки ті контраргументи, котрі так часто подають на свою оборону ті, що мають себе за католиків, а в дійсності думають ліберально-матеріалістичними категоріями.

Часто можна почути вислів: чи ж кожний католик, що займається прилюдними справами, має бути взором чеснот, коли його противники є без найменших скрупулів та нищать його всіма доступними засобами?

Відповідь на це дуже проста! Провини других ніколи не оправдують наших провин, ані не звільнюють від особистої відповідаль-

ности супроти совісти. Ми маємо стати в тих умовах зразком християнських чеснот і дбати про ще точніше виконання саме того, що стоїть у повній згоді з правдивим християнським світоглядом.

В нинішню добу напевно більшість не є добра; маємо чимало брехунів, злодіїв, шкідників, розпусників, грабіжників чужої честі і т. п.! — Чиж цей факт дає нам моральне право бути такими самими, чи радше маємо обов'язок совісти дбати про напругу існуючого зла?!

Другий аргумент тих зматеріялізованих і злібералізованих християн-католиків такий: ця мораль кожного журналіста, кожного діяча зовсім беззастережна, бо коли йде боротьба, то треба так боротися, щоб за кожну ціну вийти переможцем, а не переможеним. Противник вихиснує кожну нашу нерішучість, кожне наше повинування себе дійсним Христовим ідеалам, як вияв нашої слабости!

На це є дуже ясно специфізована відповідь:

Любов ближнього, як це вгорі зазначено, не виключає боротьби, що має бути ведена чесною зброєю розумового доказування та переконування. Любов не виключає також здорової критики, що може вийти часто на великий хосен ближньому!

Однак не вільно християнинові-католикові боротися ні в політиці, ні в суспільних справах затроєною їдкою брехні, очорнення, або лайки, що понижує більше того, що лає, як того, що його лають!

Саме в тих випадках любов ближнього забороняє вживати цієї зброї, а що більше — наказує простувати неправду, осуджувати та п'ятувати всілякі наклепи й очорнювання.

В поняттях християнина-католика краща перемога несправедливого противника над нами, ніж ми самі мали б затратити критерії справедливості. Краще самому стати жертвою, ніж утратити честь. Таке поставлення справи має велику атракційну силу зосібна в ідеалістично наставленій молоді.

Часом можна почути ще такий закид:

Де як де, але в політичній боротьбі тяжко зберегти заповідь любови, бо всяке наклепування до поміркованости може в боротьбі принести тільки необчислимую шкоду.

Це ствердження є остільки правдиве, що в політиці тяжче ніж де-небудь зберегти приказ любови. Алеж і поза політичною боротьбою важко за правдиву згоду, за дійсну любов поміж ближніми, поміж знайомими людьми, важко за неї навіть між тими, які цю любов проповідують, ба навіть поміж праведниками.

Та чим більше труднощів на дорозі до християнських чеснот, тим більша буде заслуга того, хто намагатиметься йти тим шляхом!

Провалля між ідеалами й дійсністю є завжди з природи речі велике, та проте ідеал, як категорія психічно вища, повинен стояти немов категоричний психічний наказ, якого нехтування потягає за собою обтяження совісті гріхом.

Коли ми відповіли на заміти, що їх найчастіше можна чути про наші католицькі накази моральної натури в ділянці преси, політики, в ділянці всякої полеміки, слід запитати всіх тих, що в нас займаються тими справами:

Чи прихід Христа й Його науку вважаєте тільки якимсь обманом, який є добрий в часі Різдва, щоб ставати на котурни Його мнимої величі й проповідати раз на рік спокій на землі, взаємну любов

і благоволення — без переконання в правдивість усього того та без морального обов'язку стояти весь рік на сторожі тих різдвяних ідеалів, чи прихід Христа й Його наука є Істиною, яка імперативно наказує кожної хвилини, в кожному ділі та в кожному обсязі праці кермуватися мораллю, диктованою цією Наукою, без огляду на те, чи це кому вигідне, чи невигідне, практичне, чи непрактичне, приємне, чи неприємне.

Ніщо більше не нищить підстав моралі, ніщо більше не приносить занепаду етичних норм життя, як той лихий приклад, що його провідні одиниці дають впродовж цілого року після різдвяних настрів і обіцянок.

Громадянин учиться поступати в кожній ситуації так, як це бачить у ділянці політики, справ суспільних та прочих ділянках збирного життя весь рік, а святочні пригадки, що печатаються щорічно, вважає обманом себе й других. Цілий рік не поступає згідно з приписами Христової науки, бо це ввійшло вже в другу натуру: на свята думати по християнськи, а на будень категоріями ліберальних і матеріалістичних доктрин.

В тій дійсності бажаю Усім Тим, що денебудь стоять на виднім місці суспільної драбини, щоб цьогорічне Різдво Христове принесло їм великий гарт духа, щоб мали силу дотримати до майбутнього Різдва на тім шляху, що його диктує не обман, а Сама Істина в Собі, що зійшла начеркнути людству моральну напрямну життя. Ця напрямна однаково добра для всіх без виїмку людей; вона варт того, щоб бути практичною моральною кермою в кожній практичній ситуації життя, як у свято, так і в будень.

ЖАХЛИВЕ ЯВИЩЕ

Прикро нам безпосередньо по святочних бажаннях писати про справу дуже неприємну, але саме тому, що має вона незвичайну вагу, висуваємо її на чільне місце.

В попередньому числі нашого журналу подали ми докладніший зміст енцикліки Св. Отця п. н. „Divini Redemptoris“, зверненої проти большевицької небезпеки. Недавно в усіх наших церквах відчитали Отці Парохи прегарний, глибоко передуманий і незвичайно сильний своєю аргументацією Пастирський Лист Високопреосв. Митрополита Кир Андрея, звернений проти того ж самого лиха, що огорнуло вже $\frac{3}{4}$ нашої Батьківщини, в морі крови втопило Еспанію та грозить поширитися на цілий світ.

В цьому числі „Кат. Акції“ містимо статтю п. н. „На фронті большевицької преси“, яка вказує на найсильнішу зброю наших ворогів — друковане слово, при допомозі якого большевики тихо й без проливу крови здобувають світ. На основі докладних студій автор статті показує наглядно, статистичними зіставленнями, силу большевицької преси та її поширення в світі, а одночасно слабкість контракції, котрою повинна бути сильна, багата й масово поширена добра преса й добра книжка, в першу чергу католицька. „Іде время люте“ — пише автор, — „а католицький світ покищо дивно байдужий. Чи не збудиться він аж буде запізно?“

До цієї справи і ми, редакція „Католицької Акції“, можемо дещо додати. На весну 1937. р. розпочав Ген. Інститут Католицької Акції видавництво книжечок, що мають ширенням позитивного світогляду робити наші народні маси відпорними на розкладову пропаганду. Вийшла покищо одна книжечка. Змістом торкається найважливішої справи, а саме доброго виховання дітей, бо ж це основа, на якій росте наше майбутнє. Формою є одним із найкращих українських видань в останніх роках. Ціна — супроти обему книжки та її вивінування — незвичайно низька. Треба б сподіватися й очікувати, що наші родичі й виховники, заохочені Отцями Душпастирями, які розуміють вагу католицької книжки, розхоплять книжку по книгарнях та засиплють Видавництво замовленнями, а тимсамим уможливають реалізацію дальшого видавничого плану, який передбачував що два тижні нову книжечку.

Але знаючи наші відносини, Видавництво хотіло піти читачам більше на руку: до міста, до книгарні, далеко, краще буде, коли книжка сама прийде до хати. Тому Ген. Інститут Кат. Акції звернувся до всіх ОО. Парохів із уклінним проханням вишукати в своїй парохії чесну людину, котра за провізією зайнялася б поширенням по хатах католицьких книжок. Чи так тяжко знайти такого чоловіка? Чи не мають десяток своїх кольпортерів по наших селах комуністи, радикали, сектанти й неутральна преса?

Наш рахунок був дуже простий. Маємо 2373 парохії. Нехай у кожній місцевості наш католицький кольпортер продасть тільки 3—4 примірники висланої йому книжки, то наклад 10000 буде замалий. Ми зможемо дати дешеву ціну, добірний зміст і засиплемо край здоровим зерном християнської самоосвіти.

А міжтим... Нам соромно про те писати, але совість наказує подати правду до прилюдного відома. Може ці жахливі цифри в обличчі грізної небезпеки, яка на нас іде, приневолять врешті до застанови.

На 2373 парохії ми дістали поручення кольпортерів від 225 Отців Парохів. З того числа 13 кольпортерів, котрим ми вислали книжечку, звернули її негайно назад, наражуючи ще Видавництво на кошт поштової пересилки. А з інших тільки 108 (стовісім) вирівняли свої зобов'язання. Прочі досі не дають знаку життя.

Не йде нам про несумлінність кольпортерів. Ми були приготівані на те, що буде між ними поважний відсоток людей, з якими буде чимало мороки. Але чи на всю Галицьку Церковну Провінцію справді є тільки двістідвадцятьп'ять душпастирів, що розуміють грозу сучасного моменту?! Чи інші ждуть аж тої хвилини, коли дослівно почують на своїй шиї запиморгнену большевицьку петлю?

Не хочемо думати, щоб так було, бо тоді мусіли б ми втратити весь оптимізм, усю енергію до праці й віру в перемогу та сказати собі: „спускаймося на дно!“

Думаємо, що хіба тільки переоцнення наших закликів, випадкове забуття цієї справи за іншими клопотами дало такий вислід. І тому тепер, у різдвяний час, звертаємося знову до всіх людей доброї волі і кличемо: Станьте апостолами доброї преси й доброї книжки! Нехай не буде в нас ні одної місцевості, де не було б кольпортера католицьких видань! Всечесніші Отці Парохи! Жадайте

в Ген. Інституті К. А. надіслання заяви для кольпортера, де ще його нема, а де є, запитайте його, чи він розпродав прислану йому книжку, чи відіслав гроші, чи пам'ятає про взятий на себе обов'язок. Друкуємо саме другу, незвичайно цікаву книжечку, меншу об'ємом і дешевішу ціною, — але тільки від поширення наших видань у масах буде залежати, чи виходитимуть ці книжки на майбутнє у правильних відступах часу та чи сповнять ту місію, до котрої Впреосв. Епископат покликав наше Видавництво.

о. Ч. Я.

НА ФРОНТІ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПРЕСИ

В огні революції більшовики викували свою пресу на жакливу зброю і намагаються підбити нею світ під свою владу.

У своїх початках їх преса була наскрізь агітаційна, а її культурний рівень був дуже низький. Вона визначалася незугарним змістом, перепосним фанатичною ненавистю до всякої культури, жадою руйнувати всі її здобутки в ім'я свого деструктивного ідеалу, та була повна таких грабіжницьких кличів, як „граб награбленное“, і крикливих закликів: „пролетарі всіх країн єднайтеся“. Такі кличі і заклики мали свій підбурюючий вплив на маси й викликали паніку у всіх, проти кого була спрямована лють большевицької агітації.

Але закріпивши свою владу і збудувавши новітню тюрму народів, більшовики починають свою пресу модернізувати. Передовсім визнали її як чинник, яким можна перевести організацію мас і реалізувати свої заміри, щоб розпалити пожар світової революції.

Нове оформлення большевицької преси можна завважити менш-більш від 1926 р. Аж тоді вириває у ній цілий ударний плян пропаганди Комінтерну, опертий на засадах найновішої теорії, про створення т. зв. психосфери. Слово, а зокрема друковане слово це в марксистівській ідеології дійсна форма одиничного психосферичного електрону, з якого оформлюється психосфера, що має заступити до-теперішню „отруйну“ релігійну, християнську атмосферу.

Отже оскільки первісна форма большевицької преси була дуже неоднотайна так щодо форми, як і щодо своєї якості, і сама собою не виходила поза означені вузькі рямці агітації, то опісля вона перемінюється на могутню конструктивну силу пропаганди, якою намагається охопити волю мас для здійснювання всіх своїх замірів по всіх ділянках власного нового суспільного життя.

Свою пресу більшовики оцінюють і розвивають не тільки для потреб свого внутрішнього життя, але також як смолоскип, що має розпалити пожар світової революції, або як таран, яким намагаються зробити пролом на захід, щоб згодом на руїнах цивілізованого світу застромити свій червоний прапор, цей видимий знак російського червоного імперіялізму, що змагає до панування над світом.

Пропаганда коштує більшовиків казочні суми, але гроші на це мусять бути. Свою пресу вони розбудовують до гігантних розмірів. Під сучасну пору виходить у цілому СРСР шість тисяч часописів, в тому чотири тисячі в російській, триста вісімдесят шість в укра-

їнській, а решта у вісімдесяти двох різних мовах. Наклад тієї преси переходить сорок мільйонів примірників, тоді як перед війною було там (вже разом з Польщею) 859 часписів, яких наклад вагався до три і пів мільйона примірників. Розуміється в тому не вчисляємо книжної продукції, а також тиражу видань підпольної світової пропаганди, що видає свою бібулу на місцях по цілому світі. Наклад поодиноких журналів у СРСР вагається в тиражі від тридцяти тисяч до двох мільйонів, а наклад книжок, головню пропагандивного змісту, буває також головокружний. Для прикладу вистарчить згадати, що книжку безбожницького змісту, яку пише маршал Ворошилов, заповідають у рекордовому тиражі дванадцяти мільйонів примірників.

Крім того істнує в большевії ще один дуже цікавий рід пропаганди, на який варт звернути особливу увагу, а саме т. зв. стінні газети, виготовлювані ручно по різних фабриках, колективах, партійних установах, школах, казармах. х обслуговують окремі редакції, яких число доходить десятків тисяч. Цікава організація їх редакційного складу. Головними особами є так званий робітничий кореспондент (робкор) і сільський кореспондент (селькор). Їх штат без пересяди можна рахувати на кілька мільйонів. В організації цього великого апарату поступають большевики по вказівках Леніна, який уважав, що пресова служба сповнить тоді належно своє завдання, якщо на п'ять фахових журналістів припадатиме півмільйона нефахових робітників пера. В цей спосіб бажав він створити свого роду безплатну армію своїх очей і ушей, що сповнятимуть не лише функції большевицьких пропагаторів і агітаторів, але також свого роду добровільних і безплатних шпигунів, захоочуваних марною славою і бажанням бути видрукованим.

Ці фантастичні заміри реалізує Сталін, що з цього апарату зробив сильну зброю проти своїх противників, а зараз авангард своїх боеків, яких завданням є здійснювати на місцях пляни компартії, виховувати маси в дусі марксистівської ідеології, запалювати в них вогонь активності і чуйності, не забуваючи при тім про головний плян всесвітнього пожару революції.

Звісна річ, що большевики ненавидять і бояться кожного прояву індивідуальності, яку заступають всюди авторитетом компартії та її вожда Сталіна. Щоб обмежити розвиток індивідуальності поміж селькорами і робкорами, придумали для них спеціальну організацію т. зв. „Громадська ініціатива“, де Парком*) ліквідує в зародках всякі прояви індивідуалізму та стоїть на сторожі чистоти комуністичної ідеології та видержливості її лівії.

Залізна й безоглядна дисципліна партії ваготіє над цілим складним апаратом пропаганди і кермує ним по мистецьки для своїх скритих цілей. І хоч це створює гнітучу атмосферу, апарат діє й є настроєний на пробоеву ноту. Тут нема часу нікому на передишку. Праця, самокритика й акція демаскування ворогів „працюючого люду“, компартії і влади чергуються у своєму дивовижному калейдоскопі і танцюють свій діявольський танок знищення і смерті.

Ми навмисне задержуємося над конструкцією цього мистецького апарату большевицької пропаганди, якому подібного немає на світі, тому що він діє й на наших західніх землях та точить нашу дій-

*) Партійний комітет комуністичної партії.

сність, бажаючи знищити нашу націю, віру, культуру і будучність. Коли отже не пізнаємо якслід свого смертельного ворога, марний буде вигляд на перемогу.

З гордістю приходиться тут ствердити, що наш український нарід, зокрема на СУЗ, з гідністю видержав і видержує гострий удар тієї новітньої зброї. На гарті твердої української душі вона вже помітно вищербилася. Свята віра, велика традиція предків наших, головню для старшого покоління показала добрим панцирем, що захистив гідно нашу рідну українську культуру, якої большевикам не вдалося зламати, але яку вони намагаються безнастанно викорінювати, нищити та топити в морі московського болота.

Зате болочі втрати терпить молодь, яку силоміць відривають від родини й виховують на новітніх яничар. За знаряддя служить тут пропаганда, а в першу чергу преса. На СУЗ ведуть большевики свою акцію, розуміється, українською мовою, а свої зручні потягнення на погубу української нації прикривають рядом т. зв. українізації. В Україні існує також широко розгалужена сіть робкорів і сількорів, що своїм діянням сягає і на ЗУЗ. Не бракує там і письменників та журналістів. Своєю сіткою стараються вони охопити і молодь і дітей. Для вишколу відповідних сил існують при високих школах факультети журналістики, де приспособляють спеців у тому ділі.

Інституція сількорів і робкорів знана і в нас на ЗУЗ. Колишня „Рада“ була свого роду авангардом у цій ділянці, а нині їх ганебну роботу продовжає не тільки комуністична підпольна преса, але й та, що горлає за людовим фронтом. Ми, що живемо на грані двох світів, мусимо добре приглядатися до того ворожого нам зброєння, щоб завчасу протиставитися небезпеці. Звертаймо пильну увагу на методи діяння цих агентів Москви, щоб ми всі були готові гідно відбити наставлений удар і віддати його так, як вони собі заслужили.

Набутий у себе досвід большевики реалізують і закордоном. Як тільки практична робота робселькорів, як чинника большевицької пропаганди, показала успішною для їх мети, зараз же стала вона чинником і міжнародньої пропаганди в руках комінтерну, згл. його секції Заграничної Агітпропаганди, що існує при Ісполкомі у Москві і своїми впливами обнімає цілий світ.

КПЗУ¹⁾ на наших землях діє і творить свої кадри всуміш з КПЗБ²⁾ в КПП³⁾. Чи далеко вони в нас проникають, важко ствердити. Безперечно великими здобутками може похванитися КПЧ (Чехословацьчини) і КПФ (Франції). Їх органи явно величаються успіхами своїх робселькорів. Животіє ще і КПД (Німеччини), а її робселькори час від часу висилуються на нелегальні летючки, але залізна влада III Німеччини енергійно їх розторошує. КПЕ (Еспанії) переживає свої передсмертні судороги. Її безоглядно ліквідують еспанські націоналісти, так як в Італії зліквідували її фашисти.

Замітне, що Комінтерн застерігає собі право видавати й диспонувати підпольною літературою і наказує послуговуватися нею лише в крайній потребі. Місцеві компартії мусять передовсім старатися використовувати всяку можливість наладнання легальної пропагандистичної роботи. Помагає їм у тому ВОКС, т. є „Всесоюзное Обще-

¹⁾ Комуністична Партія Західньої України.

²⁾ Комуністична Партія Західньої Білоруси.

³⁾ Комуністична Партія Польщі.

ство Культурної Связи с заграницею", підпорядковане безпосередньо Комінтернові, зі своїми філіями по краях, з яких знає нам з діяльності на наших землях т. зв. „Всеукраїнське Т-во звязку з закордоном“, що донедавна мало свій осідок у Харкові, а тепер у Києві. Воно постачає псевдоцензурну літературу для доповнення акції легальним шляхом. У цій справі показуються большевики незрівняними організаторами. Вистарчить згадати, що на наших землях продають цю літературу без виїмку всі наші книгарні, а деякі з них виставляють її для реклями навіть в окремих вітринах. Тут мають вони також до своєї диспозиції чотири журнали, а саме: „Голос Покуття“, „Наша Праця“, „Знання“ і „Селянські Вісти“. Крім того мають пресу „людового фронту“, яку використовують на всі можливі способи для своєї мети. У нас це „Громадський Голос“, „Каменярі“ і видавництво „Самоосвіта“. У Польщі можна начислити 22 легальних большевицьких видань. Крім того виходить тут 5 комуністичних жаргонів, один журнал у російській, а один у білоруській мові.

Найкраще зразу пізнати большевицьку пресу по її наставленню до релігії і Церкви. Тут вона найскоріше деконспірує себе. В першу чергу вона легко маніфестує своє вільнодумство, а опісля намагається всюди зацепити бацилі діалектичного матеріалізму, тієї властивої основи большевицької ідеології, і ворожі настрої супроти так зв. капіталістичного устрою та суспільних досягнень Заходу.

Якщо порівняємо большевицьку пресу у СССР і по світі, то вже побіжний перегляд дасть нам змогу переконатися, що вся вона є під одним диктатом і має одні й ці самі методи діяння, тільки тактику мусить примінювати до обставин.

Мимохіть насувається питання, чому весь світ не реагує чинно на цю большевицьку заразу, а лиш теоретично її побороє. Офіціоз міністерства заграничних справ Англії „Таймс“ на оферту III Німеччини, кинену Гітлером цього року в промові в Нірнбергу, щоб з большевизмом розправитися у його гнізді, дає відповідь негативну. Англія, мовляв, це країна правдивої демократії, що дбає за добро своїх народів, а це само собою нібито виключає загрозу большевизму. Рецепта проти большевизму це, мовляв, солідна праця всіх народів над піднесенням загального добробуту, що у висліді дасть самоліквідацію большевизму! — Тенденційність і нещирість цих слів ясна. В них скривається страх перед втратою, захитаної вже імперіалістичними заціями Італії, супрематії над світом. Як благоденствують народи Великої Британії, видно хочби з революційних змагань Індусів під проводом факіра з Індії, заворушення Арабів у Палестині, вбивство губернатора Галилеї і т. п. Треба сумніватися, чи дійсно „правдивий демократизм“ зможе охоронити цілість Англії з її домініями перед большевицьким наступом і розкладом. Пасивність буває першим кроком до поразки, а терор і паціфікації люблять робити несподіванки та дають непевний вислід.

На нашу думку причина скривається в тому, що весь світ є в духовому розкладі і переживає духову кризу у наслідках жахливішу від матеріальної. Великі ідеали християнізму пішли в кут, а залишився страх за свою шкуру, вигоду та цілість. На випередки всі зброяться і взаємно один одного лякають большевизмом, або навіть заступаються ним. І тому в такій хвилині пародією стає Ліга Націй без націй, а про якенебудь зговорення поміж народами і мови немає.

Не треба хіба доказувати, що з того цілого заколоту найбільше користають таки большевики.

Всю цю грозу большевицької небезпеки стверджує передовсім Апостольська Столиця й перестерігає всіх перед нею. За католицьким світом залишається останнє слово й чин. Св. О. Пій XI мобілізує всіх католиків у ряди Католицької Акції і кличе до протибольшевицької круції. Як зброю наказує взяти добру, християнсько-католицьку пресу та бути всім готовим до рішальної розправи. Нажаль католицький загаль, зокрема у нас, не доцінює вартости й сили тієї новітньої зброї, а зокрема і своїх сил. Причина цього це незнання християнської ідеології, недостача поглибленого життя віри та виробленого християнського світогляду. На загаль, зокрема інтелігенція не любить слухати проповідей своїх душпастирів „бо, що він потрафить цікавого сказати, те все старе, знане“; рідко має нагоду, а ще рідше ходить на виклади християнських - католицьких прелегентів, а що найважливіше, найменше читає католицьку пресу, бо вона „нецікава і стара“.

Зате бачимо, яку велику увагу присвячують большевики своїй пресі та як її їх одностайно піддержують. Зокрема гляньмо ще на розвиток їх книжної продукції. Докладніші дані зібрані у трьох українських статистичних річниках, (останній з 1935 р.) — В Україні в часі від 1917—1931 (при чому бракує даних за літа 1929 і 1930) видали большевики українською мовою неперіодичних друків 19.965, бібліографічних назв менше-більше 94,276.713. Крім того видали тут російською мовою 16.829 бібліографічних одиниць, а на різних мовах 1885. Це разом представляє 38.778 назов.

В тому часі видано в Росії 271.027 бібліографічних одиниць з числом 3.617.991,000 примірників. Ці величезні числа збільшують ще наступні літа, з яких бракує статистичних даних. Вони самі собою говорять ясно про непомірний розмах большевицької продукції друкованого слова, призначеного в першу чергу на пропаганду марксизму, лєнінізму, чи сталінізму, а далі для потреб свого устрою, господарства, політики і т. п.

В Польщі, зокрема на ЗУЗ, по приблизних обчисленнях, які приносить преса, в тому часі КПП, КПЗУ і КПЗБ видали около 1.000 назв, накладом около півтора мільйона примірників, розуміється не враховуючи в це летючок, часописів та інших принагідних, потайних, дрібних видань.

Статистика українських друків у Польщі на ЗУЗ за одинадцять літ, т. є від 1923—1934 подає число 3.428 з накладом приблизно 11.640.309, а неперіодичних в літах 1933—1935 643 назов, накладом около 1.400.000, в тому 28 назов сконфіскованих з накладом 10,000 примірників. Католицьких назов з того часу не нараховуємо більше як 60, а наклад їх вагається до 12.000 примірників. Ці вимовні числа не вимагають ніяких пояснень.

Наступ большевицької преси ведеться доцільно масовою продукцією друкованого слова, призначеного вже і своєю масою на підбій цілого світа. Тієї маси і її сили не можна легковажити, але треба їй протиставити зорганізовану відсіч, яка зуміла б цю навалу здержати, а згодом зламати, перемогти і знищити.

Ідь большевицької преси намагається розложити кожне суспільство, при чому послуговується різними способами. Залюбки послугову-

ється брехнею, а її носії дуже часто приймають позу апостолів нового ладу і творців раю на землі, янголів світового мира, єдиних виразників „правдивої демократії“, робляться заступниками та оборонцями всіх покривджених і поневолених перед т. зв. націоналістичними шкідниками, зокрема перед „фашизмом“, а під ту назву підтягають усе, що є байдуже чи вороже у відношенні до большевизму. Большевицька преса грає по мистецьки на людській наївності і дурноті, а манить блеском пустих слів і фраз та шумних гасел. Розпутьючи найнижчі інстинкти та закликаючи до класової ненависти, вона сильно впливає на наївні маси і ловить їх на свою приману, щоб потім провокацією та терором загнуждати та закувати в кайдани, важчі, як колинебудь двигало людство. Дійсність Чрезвичайки чи ІПУ говорить ясно, як большевики кінчать свою діявольську роботу.

Нам про ці всі справи не вільно мовчати. Мовчанка це вода на млин большевицької пропаганди. Про це треба говорити всюди голосно, говорити часто, говорити сильно, щоб збудити загаль з дремоти й повести його до розуміння ситуації і до чину, до протиставлення в обороні християнських і національних ідеалів.

Як просякає большевицька преса легальним шляхом у нас, напр. у Львові, видно з вистав усіх без виїмку книгарень. Там побачимо видання пофальшованих і на большевицький лад поперекручених наших класиків, переклади творів Маркса, Кавтського, Бухаріна, Троцького, Леніна і т. п., біографії різних большевицьких діячів, описи ССРСР (розуміється забріхано прихильні), різні повісті большевицьких авторів і т. д.

Загляньте до якоїнебудь визначальні книжок, що в останньому часі не тільки у Львові, але й на провінції є самотнім джерелом, що постачає загальну лектуру, а побачите, що ядром тих творів є большевицька література. І це не випадково, а вислід плянової роботи. Большевики бачать голод преси і зручно його використовують. Виберіть з каталогів декілька чисел таких творів, щоб позичити, а довідається, що всі вони на людях, що треба замовити наперед і ще пару тижнів пождати на чергу. Чи це не жах? Головна частина клієнтів всіх визначальних це наша молодь, а від її розвитку залежить дальший розвиток цілої нації. Про релігійні твори в таких бібліотеках навіть не питайте! Такою лектурою ніхто не цікавиться! На жаль, у нас нема майже ніякої рішучої акції проти большевицької преси, ні зорганізованого бойкоту цього життя, так немов наша католицька суспільність не добачує руйнуючої сили тої страшної отруї. Духова дрімота й вигідний квієтизм це наша погуба. Боевий дух Католицької Акції мусить нас усіх розбудити до чину.

У Львові нема в нас ні одної католицької прилюдної бібліотеки, а тільки деякі для гурта власних членів, як Марійського Т-ва Молоді, Марійського Т-ва Пань, ОО. Василян і Марійського Т-ва на Личакові. У наших сусідів ця справа виглядає краще. Крім братських бібліотек і читалень, які є в кожній парохії, є ще й одна прилюдна при костелі ОО. Домініканів. Ще гірше в нас на провінції. Акція Його Ексцеленції Митрополита Кир Андрея, щоб у кожній парохії була чинна католицька бібліотека й читальня, можна сказати, спинилася в половині дороги і не пішла по думці Ініціатора. Духовенство не зрозуміло якслід тих замірів. Нам доводилось бачити ці комплекти бібліотек, яких постачанням зайнялася Митрополича Консисторія по де-

яких парохіях, як ледве розпаковані валяються по кутках парохі-
яльних канцелярій, без катальогу, а що найважніше без надії на
якенебудь комплетування та свою чинну роботу. Наш загальний Духо-
венства недоцінює вартости преси, ні нового апостолування, а пре-
цінь пропаганда це один із чинників модерного душпастирювання,
без якої сьогодні годі надіятися на якийсь успіх. Зате по мистецьки
використовують пресу наші вороги і систематично при її допомозі
на нас наступають.

Невесело представляється і справа наших видавництв та преси.
Пригляньмося „силь“ нашої католицької преси й її накладам, а по-
бачимо, які ми ще слабші в порівнянні з нашими ворогами.

Під сучасну пору діє в нас на ЗУЗ 20 католицьких видавництв,
що видають 25 (згл. 28) періодичних видань. Це творить 17% у за-
гальній сумі 120 назв нашої цілої преси, що виходить у Польщі по
1934 р. Крім того є ще 3 в руках протестантів і один у руках пра-
вославних. Індиферентно до справ віри ставиться 33 (25%), явно
протикатолицьке наставлення має 22 (18. 3%), а скрите і вираху-
ване т. зв. політичне 47 (24. 2%) т. є разом протикатолицький
фронт преси у нас нараховує 69 назв т. є 57. 5%, отже має на 15%
перевагу над нашою пресою і тією, яка до нас вороже не ставиться.
Виглядало б, що це не є ще дуже велика і трагічна перевага, але
в дійсності є вона куди більша й гірша, якщо порівняємо наклад
преси обох сторін та час, коли вони появляються. Отже для при-
кладу 5 католицьких політичних тижневиків має наклад 11 тисяч при-
мірників, а три такі ворожі нам мають 13 тисяч. До того нема в нас
ніодного католицького щоденника і не знати ще, коли буде.

На десять літературно-мистецьких журналів, переважно місяч-
ників, всього один є в руках католиків і цей ледве животіє. На де-
сять часописів для дітей і молоді всього три є католицькі. Ще най-
краще представляється наукова ділянка, заступлена поважними ви-
даннями Богословської Академії у Львові, журналом „Богословія“,
Записками Ч. С. В. В. і „Добрим Пастирем“.

Як станові журнали, лиш для священиків, веґетують „Нива“
і „Сівач“. Всі ці дані ясно показують, як наш загальний легкодушно ста-
виться до Апостоляту Доброї Преси. Та вина тут і по нашої стороні,
що ми досі не здобулися на наш власний штаб, на наше українське
католицьке товариство журналістів і письменників, що відповідно
кермувало б і гуртувало б наші сили та надавало їм ударної і не-
зломної сили на фронті боротьби за добру українську пресу. Наші
сили розпорошуються й марнуються, використовувані дуже часто
ворожим табором. Прилюдну опінію, що охоплює маси, надає їм ви-
разу й є мотором їхнього діяння, на жаль, часто формують непокли-
кані люди, що хитро вміють використовувати наших людей як фірму
для себе. В часах розвитку Католицької Акції це мусить основно
змінитися.

Боротьба за Царство Боже, за новий суспільний лад, за обнову
нації й її відродження вимагає і в тій ділянці якнайбільшої активності.
Її не можемо уявити собі без належно поставленої і розбудованої
доброї преси. Над тим чинником пропаґанди, як новітнім засобом
модерного душпастирювання, не сміє наше Духовенство перейти до
денного порядку.

Загальне число всієї української преси на світі виносить 609

назв (т. є 100%), католицьких видань у тому нараховуємо 65 назв т. є 10.67%. До 1920 р. цей відсоток був 14%. Значить в останніх роках українська католицька преса втратила 4% у користь некатолицької. З порівняння кількості українських видань на ЗУС і СУС слідує, що в большевії виходить всякої преси українською мовою 18 разів більше, ніж у нас, — хоч ми називаємо себе „Піємонтом“. Коли в большевії на одно число щоденної преси припадає чотирьох громадян, то у нас на один періодик нашої католицької преси це число треба помножити бодай через десять.

Докладну орієнтацію утруднює та обставина, що у нас нема ніякої монографії, яка основно зясувала б стан нашої католицької преси, стадії її розвитку та її історію. Наш український Статистичний річник (I—III) не має докладних даних, може і з вини наших редакційних провідів, які чи не в цей спосіб намагаються скрити свої злидні. Тому з великим трудом приходиться переводити оцінку наших сил напередодні загальної мобілізації. У нас ту працю почала вже переводити Пресова Секція Генерального Інституту Католицької Акції. Всі католицькі редакції повинні літи назустріч цій важкій роботі, якої вже не можна відкладати на пізніше.

Цілу ту справу актуалізує місяць січень, місяць католицької преси.

Від нашої віруючої суспільности домагаємося чинної підтримки для католицької преси, а від Духовенства посилення акції за Апостоліатом Доброї Преси. Ми мусимо знайти остаточну розв'язку того питання, в який спосіб, в якій формі й якими засобами нашу пресу поширити та розбудувати. Наше Духовенство, яке ніколи не жаліло своїх сил ні матеріальних засобів на загрозованих відтинках нашого духовного, національного й суспільного життя, мусить і тут дати гідну відповідь нашим противникам і ворогам. А на тих одиницях, що можуть писати, лежить обов'язок підпомагати свою пресу пером.

Те саме відноситься й до нашої світської інтелігенції, головнотієї, що називає себе католицькою.

До нашої національної преси кермуємося засадою: „хто не з нами, той проти нас“. Вся наша преса мутить бути свідомо наших християнсько-католицьких ідеалів і мусить бути активною зброєю проти наших ідеологічних ворогів.

Не менше важною справою є наші католицькі читальні і бібліотеки. Вони мусять бути чинні. Добра книжка не сповнить свого завдання, якщо її не буде ніхто читати. Наша преса мусить приносити часто рецензії добрих книжок і їх відповідно рекламувати. Крайня пора постаратися нам також про добрий каталог, чи порадинок, що читати. Живемо в часах, де не читач книжки, а книжка читака шукає. Хай це буде наша добра книжка. Добра книжка не сміє уступати місця злій. Тому наші видавництва мусять подбати про дешеву добру книжку, доступну для всіх. Їх рівень має бути ясний, вичерпуючий, по змозі популярний, але не тривіальний. Їх найближче завдання має бути вироблення християнського світогляду, поглиблення життя віри й його практичне оформлення та діяння. Своєю якістю вони мусять побороти скількість злої преси. Вони мусять бути для всіх предметом першої потреби та складовим чинником щоденного життя.

Якщо нашим бажанням є, щоб душа нашої нації була здорова і багата в позитивні цінності, необхідні для дальшого змагання, на

шляху до великого майбутнього на варті мусить стати наше добре слово, а нашою зброєю мусить стати належно поставлена пропаганда й добра преса.

Українська католицька преса веде затяжну боротьбу за здоровля душі нашої нації і за її дальше життя, в ім'я кличів Католицької Акції, з вірою в перемогу. Свої соняшні надії покладає вона на розбуджених цінностях віри здорового ядра української нації.

А тим, що вагаються, кидаємо слова остороги, нашого першого, великого і святого католицького журналіста Св. Ап. Павла: „Глядіть отже, як би вам обережно ходити, не як немудрі, а як мудрі, користаючи з часу, бо дні є лукаві“ (Є. 5, 15).

Справді живемо в лукавих днях. Серед них не сміємо бути ні байдужі, ні пасивні, ні безборонні. Наша мобілізація, строге поготівля і рішальний виступ мусить бути для наших ворогів не тільки несподіванкою, але й їх остаточним погромом.

Христос Раждається!

Родиться Бог, родиться Правда й Добро для всіх нас!

До українських хат по містах і під сільську стріху злине враз із блиском Свят-вечірньої зірки радість і мир. Спалахне Свят-вечірня свічка, стане в куті дідух, а на столі кутя і під гомін коляди оновиться душа й відродиться вся рідня в мирі-згоді на нові труди-змагання до нового кращого життя.

І не зявиться в цей Радісний Свят-Вечір на нашому столі наш ворог, сатана-алькоголь, що стільки нам лиха накоїв: батька від матері і дітей відлучив, рідних братів порізнив, прадідню землю відібрав і за море вигнав на чужину, стільки недуг-нещастя наніс, калік, недоумків, божевільних натворив, до лічниць і тюрем силу-силенну братів наших, під проклони матерей-жінок та плач дітей голих-босих і брязкіт кайдан, запроторив, — майно знищив, потрібних Українській Нації життєздатних членів знівечив, на той світ перевів...

І не затроїть нас і наших дітей у це Рокове Свято дим муринського зілля-тютюну по наших хатах!

ВСІ СВЯТКУЙМО БЕЗ АЛЬКОГОЛЮ!

На місце поганої, панщизняної звички введемо нову українську здорову традицію Свят без алькоголю, створимо новий здоровий народний побут в ім'я добра й росту Української Нації!

ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВАТІ!

Головна Рада

Українського Протіалькогольного й Протинікотинного Товариства

„ВІДРОДЖЕННЯ“

Мср. Микола Ценко

Ярослав Дзиндра

ЖІНКА В РАДЯНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

Приклонники комунізму твердять, що ніяка влада на світі не зробила стільки для визволення й рівноправності жінки, що Совіти. По словам Леніна „за два роки радянське правління в одній з найбільш відсталих країн Європи зробило для визволення жінки, для зрівняння її з чоловіною стільки, скільки за 130 років не зробили всі разом передові освічені республіки цілого світу“. („Правда“ 1919 р.).

Однак жажлива совітська дійсність заперечує всі гарні слова Леніна й усіх ентузіастів червоного режиму.

Рівноправність жінок з чоловінами влучно характеризує І. Солоневич у своїй книжці „Росія в концентраційнім таборі“. Там читаємо: „Большевизм у своїм розгоні до будування нової „безкласової суспільности“ творить найгірші форми невільництва. Позбавивши всяких прав своїх громадян-мужчин, урівнює з ними жінок“.

Радянська держава базується на принципі класової диктатури. Вона заявляє, що вся влада в ній, отже всі права і привілеї тільки за робітництвом і селянством. На ділі в совітському устрою зберігся тільки сам принцип диктатури, принцип нерівності прав, що їх мають окремі групи громадян. Отже через те, що радянська держава побудована на підставах правової нерівності різних груп громадянства, не можна говорити про якісь усталені права, що ними користується жінка в Радянській Державі. Її права залежать від того, до якої суспільної верстви вона належить.

Радянська влада проклямувала визволення й рівноправність жінки, однак згідно з підставами комуністичної ідеології ця рівноправність прислугує тільки жінці робітничої класи.

Та без огляду на всі голосні, трафаретні, проклямації радянське правління для реалізації тієї рівноправності жінки зробило дуже мало. Во хоч жінку допущено до професійної заробітної праці в радянському державно-господарському апараті, то визначено їй тільки підрядні, невідповідальні становища з дуже низькою винагородою, за виїмком дуже малого проценту одиниць, що здобули видніші становища.

Обовязки жінки, як матері, дружини та господині, незвичайно ускладнилися. Це зрозуміле на тлі насильних експериментів на родинному житті і змінених підстав виховної системи.

Скільки упокорення й болю мусить перенести жінка, яка в обличчі жорстокої економічної нужди, що цілі роки царює у Радянщині, кожної днини мусить побиватися за примітивними засобами поживи.

Ленін бажав вирвати жінку з круга домашніх занять і родинних журб, щоб запрягти її до продуктивної праці в колективі. На думку Леніна, „щоб жінка змогла здобути повну свободу і зрівнятися з чоловіною, слід визволити її зпід упокорюючої і брутальної влади чоловіка, допомогти їй отрястись з виключної й вічної журби про кухню й діти. В тій цілі треба установити спільну економію“, („Правда“ з 8 березня 1920 р., Мілюкова: Жіноча проблема і феміністичний рух, 1929).

Згідно з напрямними Леніна радянська влада старалася від самого початку приєднати жінок до будови колективної держави. З тою метою покликано там до життя багато різних установ, створено багатоглибинувані „доми культури“, прегарні парки, дитячі садки, кухні при школах, жіночі відділи при шпиталях на час породів і видужання, відпочинкові доми, санаторії, дієтичні кухні. Уможливлено доступ до всякого роду спортів і забав. Мільйони жінок втягнено до будови п'ятилітки. Сотки тисяч пішли до всякого роду шкіл, а по їх скінченні позаймали різні становища. У висліді цих зусиль совітської влади ставали жінки нераз найбільше загорілими пропагаторками комунізму, хоча мільйони їх працювали в дуже важких умовах і підлягали найстрашнішому визискові й експлуатації, а при тім причинювалися до великої обнижки робітничої платні. — Про цей страшний визиск і жалюгідне положення жінок під совітською владою говорять сьогодні колишні ентузіясти червоного режиму, робітники, які довгий час перебували в Совітах. Французький гірник Legauz, що недавно вернувся з Росії, дає вислів своєму обуренню в щоденнику „La République“: „Положення жінок у радянській державі є гідне найвищого співчуття. Жінки, зайняті при працях понад їх сили, працюють у гутах при великанських печах Мартіна, в копальнях під землею, працюють, як у ночі, так і в день, незалежно від свого віку і здоров'я, носять мулярам цеглу при будові домів і фабрик, у поті чола копають при закладанні нових доріг і залізничних рейок, угинаються під тягарями, які мусять двигати на команду мужчин і т. д. Положення жінки в Совітах є страшне і не згідне з засадами гуманного соціалізму й рівноправності жінки“. Те саме про положення жінки в Совітах читаємо в споминах австрійських робітників-соціалістів, що в часі перевороту в Австрії 1934 р. втікли до Росії, шукаючи там захисту й праці. Вже понад 200 з них вернулося до Австрії, хоч їм тут грозила в'язниця, п'ясливі, що втекли з життям із цього страшного пекла (Франц Мілік „Обридло нам життя в Росії“). Стверджує це теж у своїх споминах про переживання в Совітах польський робітник Лакомський („Z przeżyć i doświadczeń robotnika polskiego w Z. S. R. R.“). — Т. В. Чернявіна у своїй книжці про долю жінки в совітській Росії представляє неволю і безборонність жінки в „раю на землі“ перед терором і безправством І. П. У. — Те саме читаємо в цитованій уже книжці І. Солоневича „Росія в Концентраційному Таборі“. Недавно появилася повість Алі Рахманової в польським перекладі п. н. „Fabryka nowych ludzi“. Авторка на основі довголітніх переживань у Совітах — представляє нам жахливий образ положення жінки й дитини в Радянській державі. Бачимо повне здичіння обичаїв, зіпсуття молоді, опущення й нужду дитини, покиненої в „дітдомах“, а далі дуже поширене явище проституції, хоча під іншою назвою. Та першзавсе описує авторка кривду й поневірку жінки й таке її пониження та визиск, про який поняття не мають навіть найбільше під оглядом еманципації відсталі народи. Дуже влучно підкреслює авторка велику розбіжність між приманливими теоріями про „визволення жінки“ з капіталістичної неволі й незавидною практикою. Читаємо там: „Ніколи в ніякій історичній епосі мужчина так не понижав жінки, як тепер. Старається він вправді приспати її гарними словами. Каже, що може співпрацювати з ним у будові держави, а в дійсності з жінки жрекині й творця життя зробив сліпе

знаряддя для задоволення своїх пристрастей". — „Давніше боролася жінка за право бути людиною, сьогодні відмовляють їй права бути жінкою". — В совітській дійсності забули про те, що громадянка С. С. С. Р. є не тільки людиною, але й жінкою. Всі дороги стоять перед нею отверті, кожне звання є для неї доступне, але не вільно їй любити свої дитини, дбати про любого чоловіка, бо ту можливість їй відібрано. Жінка, що дбає „про своє родинне вогнище, є предметом глузування". („Fabryka Nowych Ludzi" стор. 78, 79).

Здавалося б, що наведені слова Алі Рахманової втратили актуальність в обличчі ширеного від двох років у Совітах гасла „фронтом до родини". Та нажалі життєві умовини в Совітах є того роду, що ця, на велику скалю розвинена, пропаганда „щастя материнства" й „радоців родини" не може змінити положення жінки, як матері в родині, бо її життя дуже далеке від того, щоб його назвати „гарним і щасливим".

Закроєна на широку скалю акція „визволення" жінки, себто повне відтягнення її від Церкви, кухні й виховання дітей, не вдалася Совітам не зважаючи на найбільші зусилля. Не вдалася між іншим і тому, що життєві умовини, спричинені завзятою боротьбою з селом, підірвали акцію радянської влади й приневолити жінку займатися як кухнею, так і дітьми. Проби виховання дітей у „дітдомах" у практиці показалися дуже дорогі й недоступні. Фабричні харчівні видавали на картки раз на день обіди дуже підозрілої якості й тому більшість жінок вернулася до давнього способу життя. Він став для них тепер іще важчий, бо до хатнього господарства й виховання дітей прибула й праця у фабриці, що її давніше більшість жінок не знала й не потребувала. Нужда й дуже низький заробіток чоловіка, що не вистарчає на удержання родини, приневолити жінку до заробітної праці поза домом.

Ці факти совітської дійсності найкраще ілюструють, як виглядає те широко розрекламоване „визволення" й рівноправність жінки в большевицькій державі.

Далі буде.

о. Всеволод Дурбак

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ І СУСПІЛЬНЕ ПИТАННЯ

Папа Пій Х, один із головних промоторів Католицької Акції, що почав свій понтифікат під кличем: „Restaurare omnia in Christo", в Енцикліці „Il fermo proposito" заявляє, що головним завданням Католицької Акції є розв'язати й упорядкувати суспільне питання по думці християнських засад; а працю й труд над упорядкуванням суспільного питання називає „працею святою і конечною". Цей зворот це не ампліфікаційна гомілетична фраза, але слова поважної Енцикліки, тому треба їх розуміти у властивому значінні.

Якщо той самий Папа, що прямував до оновлення неопоганської, просяклої грубим індивідуалізмом і матеріалізмом модерної псевдоцивілізації через ухристиянізування цілого суспільного життя у всіх його проявах, уважає працю над суспільним питанням за конечною і святу, то з цього ясно виходить, що нерозв'язане суспільне

питання, чи радше ложні й фальшиві спроби його розв'язки в площині лібералізму й соціалізму, це одні з причин відхристиянізування модерних часів і модерного суспільного ладу, що його має Католицька Акція, в ім'я великого свого Основоположника „*restaurare in Christo*“.

Папа-Суспільник, Лев XIII., в Енцикліці „*Reverentiam*“ звернувши увагу католицького світу на отверту суспільну рану на організмі людства, вказав методи і шляхи, що ними треба прямувати до належної розв'язки робітничої проблеми; слова цієї Енцикліки повинні були потрясти совістю цілого католицького світу, пробудити його з безділля у суспільній площині та спонукати всіх вірних до живого зацікавлення тими новими питаннями, що їх видвигнув модерний світ; нажалі, ця Енцикліка не стрінулася з належним розумінням католицького загалу. Пій X., бачачи байдужність та рівнодушність католиків у такій важкій справі, пригадав в „*Il fermo proposito*“ науку Льва XIII. і в ділі „відродження всего в Христі“ дав їй належне, почесне, чоловіче місце.

Всетаки й сьогодні, коли суспільне питання таке актуальне, коли прибрало революційні форми в різних краях, коли повстало так багато суспільних теорій, ще сьогодні є практикуючі католики, що беруть живу участь у громадянському житті, а не познайомилися досі з головними напрямними „*Reverentiam*“, що має бути основою католицького унормування суспільного питання.

„*Reverentiam*“, „*Il fermo proposito*“ та інші Енцикліки виразно кажуть, що суспільне питання це не якийсь проминаючий прояв хвилювато нездорових суспільних відносин, але це цілковита зміна суспільного і державного життя і до тої зміни треба приміняти свій спосіб думання і погляду на світ.

Та католики стали глухі на ці заклики Ватиканської гори. Твердили, що в першу чергу треба вдержати маси в душі побожності і карності, а „проче буде дане“. (Посуджували навіть Церкву в симпатії до комунізму).

А тимчасом життя йшло своїм шляхом наперед і видвигнуло працю, як головний чинник у житті новочасних устроїв. Повсталася нова суспільність, суспільність праці, а робітничі верстви стають точкою тяготіння у модерних соціальних організаціях. Впливи робітничих мас ростуть із дня на день, а їх залежність від капіталу меншає. Ці маси, свідомі своєї сили, хочуть, щоб з ними світ числився й інтересувався. Симпатії робітничих мас самочинно звертаються в сторону тих, що ними інтересуються. Могучі їх злегковажили, а вірні їх опустили, тому з вдякою прийняли опіку тих, що ними зайнялися. На наших очах мільйони християн: бідаків і нуждарів ідуть за прапорами безбожного комунізму і соціалізму, бачачи на власні очі велику їхню працю і труд для терплячих і угнетених. А ці опікуни у своїх стараннях добра для робучих мас звернулися проти самого Христа й Його Церкви, якої керманічі видали стільки мудрих заряджень для добра праці і працюючих мас. І в тій страшній, переломовій сьогоднішній хвилині, коли підшите клясовою ненавистю новочасне поганство прагне знищити християнську культуру, звертається Церква до своїх вірних з кличем: Не викидайте повороту давніх часів, давнього ладу, що вже безповоротно минув. Пригляньтесь дійсності, студіюйте її й ідіть назустріч вимогам часу.

А притім — треба діл! Слова, відчити, дискусії, вже не викликають вражіння. Світ прислухується до симфонії слів недовірливо й сонно, а прагне чину. Тому треба нам, католикам увійти в саму суть соціального питання і його вирішити, розв'язати в нашу користь. Стоячи осторонь, наражуємо себе на втрату позицій у тій боротьбі за впливи на робітничі маси, що сьогодні ведеться.

Ми найбільш мусимо здати собі справу з того, що цей соціальний рух створили провини суспільного життя, що цей рух є справедливий і вповні згідний з християнським законом. Ним можна кермувати так, щоб він не приніс ніякої шкоди для інших клас, можна його вдержати в межах справедливості; але не має такої людської могутності, щоб могла цей рух знівечити. — Вже в часах Пія Х цей рух був дуже сильний; нажаль провід у тім русі обняли вороги християнства. Росли з кожним днем ряди робітничих безбожницьких союзів, а католики не спромоглись на сильніший відпір.

Направду, сьогодні можна тільки дивуватися, як це сталося, що ще не всі робітники опинилися в соціалістичних і комуністичних рядах — так мало мали опіки з боку католиків. Чого боявся Лев XIII і Пій X, це сталося на наших очах: Більшість робітників, ідучи за голосом своєї нужди, опинилася в приманливих соціалістичних рядах, а тим самим почали засилювати протибезбожницькі, протирелігійні організації.

Ми, католики маємо сьогодні перед собою з одної сторони неоспоримий факт, що мільйонові ряди робітників відіграють щораз більшу роль відповідно до зростаючої з кожним днем видатності їхньої праці; мусимо собі усвідомити, що робітничі круги, або докладніше працюючі маси, це важні маси майбутнього; з другої сторони ми є свідками таксамо неоспоримого факту, що робітничі маси, з причин чисто економічних та нестачі заінтересовання з боку вірних, опускають релігію. Консеквенції легко витягнути з тих двох фактів; робітничі або більш конкретно соціальне питання — це найважливіше питання наших часів; тимто й труди й працю між робітниками, заінтересування робітничим питанням називає Пій X. „справою вельми святою і конечною“.

* * *

Католики спізналися у справі розв'язки конфлікту між працею й капіталом. Стояли осторонь, як німі глядачі, що дивляться на цікаву театральну акцію. Нажаль ця якція, що відбувалася на сцені суспільного життя, мала дуже багато драматичних моментів, тільки їх не спостерегли вчас католицькі круги. В цю акцію вмішались позакатолицькі круги й надали їй своє обличчя. Сьогодні, з перспективи добрих кількадесяти літ, можна сказати, що й соціалізм, якщоб своєчасно був тамований католиками не бувби zdeгенерувався у протирелігійну кампанію. Прикладом може служити Англія, де запримічуємо єдиний у своїм роді факт „релігійного соціалізму“. Як тільки виринуло суспільне питання, церковні, як англіканські, так і католицькі круги заінтересувалися живо цією новою проблемою та взяли живу участь у праці над унормуванням відносин між працедавцем і робітником, між працею і капіталом. Релігійна преса отворила свої шпальти на обговорення цієї справи, а навіть не рідкі були випадки, що провідники соціалізму, як н.пр. Генрі Чемпіон, дописували до ка-

толицьких часописів. Це заінтересування англійського католицького, англіканського клиру робітничим питанням та релігійне обличчя англійського соціалізму, це два факти, що багато про себе говорять.

З другої сторони бачимо застрашуючий приклад долі католицизму у Франції. Франція, ця „первородна дочка Церкви“, що пригадувала світові „gesta Dei per Francos“, через оспалість клиру і католиків та мале заінтересування суспільними справами, стала урядовим речником боротьби з релігією на цілім світі; французький католицизм на вічну остерогу цілому католицькому світові, зрісся на життя і смерть з давньою системою правління і зрісся неначе в одно зі ставовою передреволюційною конституцією; система правління втопилася в початках революційної крові, а з нею разом впав підшарпаний католицизм Франції.

І сьогодні ми бачимо, скільки труду треба, щоб знов привернути французькому католицизмові давній блеск і славу.

Ці два приклади: Англії й Франції — виразно говорять, що католики не сміють байдуже дивитися з заложеними руками на боротьбу клас, на зріст впливу і значіння робітничих мас, але повинні брати живу участь у суспільному житті, у всіх його проявах.

Сьогодні життя Церкви розвивається під знаком Католицької Акції. „Restaurare omnia in Cristo“. — Відновити старий цілий світ у Христі, оживити зматеріялізовану, здеморалізовану цивілізацію неопоганського світу духом християнської любови, це ціль Католицької Акції. Християнізувати суспільність, або радше усуспільнити Христові ідеї в житті народів при помочі світських апостолів. Якраз найбільше поле до попису мають члени Католицької Акції в суспільному, чи радше в робітничому питанні.

Через активну участь у суспільному життю подбати про уздоровлення і схристиянізування суспільного ладу, подбати щоб усюди була захована соціальна справедливість. Знаймо, що хвилиanne запобігання нужді й визискові робітничих мас через філантропійні діла милосердя, це не залагодження справи, тільки відложення її на пізніше. Треба уздоровити суспільний лад; не вільно гоїти суспільних ран милосердям там, де загоїти їх може і повинна справедливість. З другої сторони треба показати тим робітничим масам багато серця й виrozumіння. Треба заінтересуватись їх умовинами праці й життя, заглянути в усю глибіню їх нужди і терпіння, співчути з ними, промовити за них слово. При тім, доки робітниче питання не знайде належної розв'язки, треба зайнятися й харитативною акцією, що не є нічим іншим, як тільки практично зрозумілою і виконаною девізою християнської любови.

Добродійсність має свою особливу мову й потягаючу силу. Сказав один письменник, що якби кожний чоловік ущасливив у своєму життю бодай одного чоловіка, то земля сталаб раєм. Для нас Християн, раєм на землі може бути тільки неподільне царювання Христа в душах одиниць, в житті родин і в розвитку поодиноких народів. І до того ми маємо прямувати всіми засобами, що їх дає нам наша Церква і що їх можна примінити до потреб хвилини.

Таким засобом у першу чергу є харитативна діяльність, що її повинні розвинути Товариства Католицької Акції.

Сьогоднішній світ є вдаряючо подібний своїми суспільними кон'юнктурами до цісарства Руму, з часів перед його упадком. Що тоді потягало людей до Христа і Його Церкви? Два чинники: надприродний, Божий характер Христа і Його науки та неспосібність до чину тодішніх державних керманів, при рівночасній нужді суспільних відносин. З'явилися Християни і в вир цієї безчинності їй нужди кинули кличі нового ладу, нового, ліпшого життя, не лише дочасного, але й вічного. І визискувані, опущені маси рушили за тими кличами з захопленням і героїською посвятою аж до жертви життя, аж до мучеництва. І затріумфувала християнська ідея та уздоровила тодішній світ. Чи можна дивуватися, що сьогоднішні робітничі маси більше як колись визискувані капіталістами, прилучуються до походу соціалізму, що обіцяє нове, менше нужденне й більше справедливе життя? Коли ми, католики спимо, „злодій“ вдирається у робітничу комору і краде душі.

А міжтим — нужда не маліє, соціальна криза ні на мить не поліпшується. Бачимо, що сьогоднішній світ мучиться в обіймах біржево-банкового поліпа далі і постійно вичікує якогось вибавителя з тої капіталістичної неволі. Якщо того вибавителя не кормитиме молоко євангельської любови, то він не принесе нічого іншого, тільки нищення, руїни, розлив крові під знаком мести й ненависти.

Росія... Еспанія...

Сьогодні, коли треба приложити сокиру до самого кореня суспільного зла, треба святих, світських Апостолів, що безінтересовністю й ділами милосердя поборювали б егоїзм та матеріалізм і цю честь і шану, що їй віддає світ золотому тельцеві. Треба живих наслідувачів Христа, що перейняті Його життям і наукою, поширили б у світі зрозуміння, що в категорії людей не має суттєвих різниць, що робітник це корисна одиниця суспільності, що це людина, а не колисьято в великій машині світової індустрії, що праця людини має особлившу вартість і їй треба належно цінити. Треба світських Апостолів, що прикладом свого життя поширювали б Христа щораз більше, у всіх сферах людства.

Треба людей, що не лише любили б Христа, але й пам'ятали про обов'язок його наслідувати. А Христос проходив землю не лише проповідуючи, але передусім добро творячи.

Як що між нами забракне таких людей, то ворожий нам світ прирівняє нас до дороговказів, які іншим вказують шлях, а самі стоять на місці.

* * *

Н. В. У черговій статті буде мова про суспільне питання серед Українців.

Найперше, чого від Церкви належало сподіватися, сам Лев XIII. висказав ясно: „А вже ж, що Церква випроваджує з Євангелії науку, силою котрої можна боротьбу або цілком поладнати, або уменшуючи її запеклість, напевно злагіднити; рівнож Церква має силу не тільки поучати уми, але також своїми заповідями кермувати життям і обичаями одиниць; також вона через численні відповідні установи підносить до кращих умовин самий стан пролетаріату“.

(Пій XI., Quadragesimo anno).

Українці!

За Благословенням і під Високим Протекторатом Їх Ексцеленції Високопреосвященного Митрополита Кир Андрея, Їх Ексцеленції Перемиського Єпископа Кир Йосафата і Їх Ексцеленції Преосвященного Станиславівського Єпископа Кир Григорія — Виділ Товариства Українських Робітників „СИЛА“ у Львові, в оперті на ціле зорганізоване українське громадянство, приступає до здійснення акції допомоги українським безробітним.

Допомога нашим бідним, потребуючим братам у нації — це справа не одиниць і навіть не гуртів, чи поодиноких Товариств, але справа цілого українського народу, всіх нас Українців разом і кожного зокрема.

Ми всі мусимо однозгідно і дружньо виконати наш перший і найважливіший, святий перед Богом і перед Рідною Нацією обов'язок — помогти нашим бідним братам із усіх наших сил та спроможностей!

Не може і не сміє бути хочби одного поміж нами, що йому чужою і байдужою була би доля його голодного і холодного брата!

Всі ми — бідні й багаті — зєднаймося у гарячій братній любові, і як добрий брат — братові поможемо один одному перемогти голод і холод, недостаток, злидні і нужду, що таким великим, гнітучим тягарем спадають на плечі багатьох синів і дочок нашого народу в цей тяжкий для нього час.

Спільним, всенародним зусиллям допоможемо нашим потребуючим братам! Складемо всі й наш даток на фонд допомоги українським безробітним, по наших найкращим намірам, поривам і силам! І складаючи нашу лепту, хоч і малу, всі дамо багато, найбільше, бо з недостатку нашого і хоч би й останнім поділимося з тими, які нашої допомоги конечно потребують.

Ця наша допомога мусить бути не одноразова і не відокремлена, але постійна і повсякчасна, всюди і завжди, де тільки є хоч один потребуєчий наш брат, а при цьому вона може і повинна бути у всякому можливому виді: в грошах, харчах і т. п.

Т-во „СИЛА“ поставило собі велике завдання — нести зорганізовану допомогу українським робітникам, передовсім у найтяжчий зимовий час, у час шаліючого й масового безробіття. Все українське громадянство мусить однозгідно та охоче підтримати це Товариство у його дуже важному і незвичайно відповідальному змаганні.

Виконання як слід цього нашого всенародного обов'язку засвідчить перед нами самими і перед цілим світом нашу повну національну зрілість, міцну внутрішню спаяність та буде доказом, що ми справжня нація, здібна протиставитись усім ворожим намаганням та перешкодам, звідки і від кого б вони не виходили.

То ж кличемо гаряче: Всі на фронт допомоги українським безробітним!

І твердо віримо, що ціле українське громадянство дружньо і мужче відгукнется на цей наш клич.

Льва Город, дня 23 листопада 1937 р.

За Виділ Т-ва „Сила“

Павло Музика
голова

Степан Сабага
секретар

СЕРЕД НОВИХ КНИЖОК І ВИДАНЬ

Оцінки.

о. Петро Дзедзик: **Месія з Назарету**, перший том, молодечі літа І Христа і Його приготування до публичного виступу. Львів, 1937, стор. 256+8 непагін., вел. вісміка.

Пізнати життя Того, Хто сам про Себе сказав „Аз єсьмь истина, путь и животъ“, це не тільки гаряче бажання, але справжня потреба душі кожного християнина. Але це життя таке високе, таке неподібне до звичайних людських понять, що всі дотеперішні більші, чи менші, наукові, чи популярні праці про Христа — це щонайвище спроби, котрі повного задоволення й заспокоєння цій потребі ніколи дати не будуть у силі. Одиною лектурою, що ставить нас вічнавч із Спасителем та дозволяє відчутти у повній силі Його Божество — це таки й сьогодні, після двадцяти віків життя християнства, — св. євангелія.

А проте нераз доводиться чути слова, що потребуємо книжки, яка оповіла б про Ісуса Христа в інший спосіб, як це зробили св. євангелісти. Одні бажали б наукового твору, що сполучив би в собі всі здобутки науки й давав справжній та докладний образ Палестини в часах Христа, а одночасно виказав історичність Його Особи й на тому тлі розгорнув у хронологічному порядку події представлені євангелістами, — інші прагнуть популярного викладу Божественної Науки і т. д. Вислідом цих бажань і потреб є вже сьогодні багато літератури про Ісуса Христа, Його часи й Його Науку. Оглядаючи такі монументальні, а при тому розкішно видані монографії про Христа, родився нераз у душі жаль, чому ми досі не спромоглися коли не на оригінальний твір — то хоч на гідний переклад одної з тих чудових книг. Правда, існує в нас від кільканадцяти років переклад цінного твору Мешлера, але йому бракує саме того, чим визначаються інші подібні твори — легкості стилю та примамливої зовнішньої форми.

Це саме мав на увазі о. Петро Дзедзик і постановив написати обширну монографію про Христа „оригінальну, цікаву й модерну, а в ній змалювати постать Спасителя на тлі Його доби, з узглядненням суспільних відносин і характеристики найближчого Його оточення“... „Головним моїм завданням — пише автор — було дати праці легку, принадну, майже повістеву шату, якої хоче нинішній читач“.

Перед нами перший том сміливо задуваної праці, що в цілості обніматиме чотири томи.

Що ж про нього сказати?

Перше чуття, що огортає серце, як тільки візьмемо книжку в руки — це радість, що такий твір появився. Але на це радісне почуття насувається зараз же хмарка: чому така скромна його зовнішня шата? Це ж твір, що на його появу доводиться чекати десятками років і напевно не можна потішатися думкою, що друге видання буде краще. Тому треба було всіх зусиль доложити, щоб це перше видання не тільки змістом, але й формою представлялося якнайкраще. А між тим — брошура, та ще й з обтяжними берегами, так що тяжко навіть цю книжку оправити. Папір далеко не найкращий. Перед текстом поданий список помилок, що обіймає 3 (три) помилки. Коли ж почнемо читати, то на кожній сторінці зустрічаємо хоч по 3 помилки, а багато з них значно важливіші від тих, що їх сам Автор зауважив, як от хочби такий „lapsus“, що на сторінці 100. говориться про „визнавців Валаама“, замість „Ваала“. Це свідчить про поспіх у виданні книжки, а між тим це твір, що заслуговував на якнайбільше оформлення. Те, що говоримо про друкарські помилки, мусимо сказати також про мову та правопис. І одне і друге дуже сильно недомагає. Це недостаті формальні, але саме тому жаль чуємо до Автора, що видаючи таку книгу й то книгу, що про неї сам висловлюється як про мрію свого життя, не подбав також про ці зовнішні „дрібнички“.

На превеликий жаль також у змісті тут і там додаємо певні недотягнення, що є впливом поспіху, що походить напевно з бажання якнайскоріше побачити зреалізованню своєї мрії. Для прикладу кількох таких, на нашу думку, непередуманих місць: 1) на стор. 48. слова благодарення Преч. Діви Марії („Величає душа моя Господа“) названі „лебединою піснею Нового Завіту“, хоча ця назва зовсім невісна, бо під лебединою піснею звичайно розуміємо останню, передсмертну пісню. 2) Замітка на 25. стор. про метемпсихозу може довести до зовсім хибних висновків. 3) Поетичний розділ про „чудову природу Назарету“ (ст. 171.) представляє нам Ісуса надто полудоськи. Про це свідчить таке місце: „(Христос) вдивившись задумливо у вечірне зоряне небо, відгадає та й ну світів...“ Для Єдиносущного з Творцем світів ніяких „тайн“ нема хіба в природі...

4) Знову ж на ст. 229. маємо сцену спокушування Христа діаволом. „Чи справ-

ді то Син Божий? — думав з острахом диявол. — А може він тільки один із пророків? Невже диявол міг мати такі сумніви?!

Але коли ми вже вказали на недомання книжки, можемо тим спокійніше перейти до її позитивних вартостей. Авторіві справді вдалося згідно з його інтенцією написати твір легкий та принагідний, хоча одночасно опертий на поважних та численних джерелах. Деякі місця зраджують майже белетристичний талант автора. Ціла книжка написана незвичайно живо й цікаво. А найбільше свідчить про її вартість факт, що в деяких місцях при читанні очі напливають слізьми зворушення.

Як твір, що зближує до нас, дає нам змогу краще зрозуміти й більше полюбити Ісуса, книжка „Мессія з Назарету“ заслуговує на якнайширше розповсюдження. Ревнителі Католицької Акції найдуть у ній успішну поміч, коли з постаттю Спасителя схочуть познайомити ті круги нашої інтелігентної суспільності, котрі знають його за мало.

Ю. Редько.

о. Г. Фромм Ч.О. — о. П. Дзедзик: **Світські Апостоли до праці** (Виклади для Ревнителів Кат. Акції), частина II. Апостолування людей поодиноких звань. Авторизований переклад, почасті перерібка з німецького. Львів, 1936.

Нарешті діждалися ми другої частини книжки, котрої перший том появилася ще в 1934 році. Книжку о. Г. Фромма „Priester im Laiengewande“ о. П. Дзедзик достосував до українських відносин і тим чином ми дістали перший українською мовою підручник для тих, що йдучи за покликом Святішого Отця, хочуть апостолувати серед свого найближчого довкілля. В II. частині найдуть усі ті вірні практичні вказівки, як апостолувати та які головні передумови успіху в праці. Деякі частини твору буди вже друковані в нашому журналі. Подаємо перегляд змісту, щоб читачі самі зорієнтувалися, яка це цінна й потрібна книжка: 1) Головний помічник душпастиря, 2) Джерело сили й оруддя світського апостола, 3) Знання світського апостола, 4) Як входити в контакт із відсталим християнином?, 5) Головний чеснотний світ. апостола, 6) Католицький учитель апостолує поміж дітьми, 7) Католицький учитель апостолує поміж дорослими, 8) Католицька вчителька апостолує між дорослими, 9) Католицький купець у ролі світського апостола, 10) Католицька преса як світський апостол, 11) Католич. повитуха в ролі світської апостолки, 12) Члени братства в ролі світ. апостолів, 13) Домашня прислуга в ролі світ. апостолок, 14) І ви, діти, апостолуйте.

Ціна книжки 1.60 зол., замовляти у о. П. Дзедзика, Львів, Обертинська ч. 29.

О. Іриней Назарко: **Євхаристія й культура**, Накладом Марійського Т-ва Молоді у Львові, Львів, 1937., ст. 40.

В короткому, прозорому викладі автор виказує в переконливий спосіб звязок справжньої культури з Пресвятою Євхаристією. Висновок: „Докласти всіх зусиль до того, щоб навізати якнайтісніший контакт із Євхаристійним Христом, а тоді опremo свою культуру на найтривкіших основах, запевнимо їй всебічний розвиток і станемо піонерами найкращих культурницьких змагань“.

Книжка дуже надається до поширення між молодію інтелігенцією, зокрема між шкільною (середньо-й високошкільною) молоддю.

Ювілейний альманах українських католицьких богословів перемиської єпархії. Зібрала Редакційна Колегія, Перемишль 1937, Накладом гр. кат. Дух. Семінарії в Перемишлі, стор. 272.

Зміст: Слово від Ред. Колегії, І. Терка: Пам'ятка слави (вірш), о. О. Орський: Католицьке священство в світлі енцикліки „Ad catholici sacerdotii“, А. К.: Завдання Католицької Акції по думці св. Вітця Пія XI., В. Дз.: Смерть місіонера (вірш), І. Г.: Двадцять літ на владичому престолі, о. М. Дороцький: Преосв. Йосафат супроти сектанства, о. крил. В. Гриник: Укр. Кат. Духовна Семінарія в Перемишлі, Ректори гр. кат. Богосл. Наук. Заведення в Перемишлі, ОО. Професори І. Настоятелі, о. А. Перхач: Спомини з побути гр. кат. Дух. Семінарії в Кромєрижі 1915. р., В. Д.: Укр. Папський Семінар св. Йосафата в Римі, Мирон Шегда: Так хочеться (вірш), о. П. Голинський: Богослов у роках визвольної війни, Яр. Скопчак: Научне Т-во Богословів Дух. Семінарії в Перемишлі: Ст. Яворський: „Власна поміч“ — Кооператива богословів. О. Д-р В. Голинський, Володимир Соловєв — великий уніяч, Р. Кіцай: Панмонголізм (вірш В. Соловєва), М. Тріль: Гомонілі дзвони, І. Терка: Із нічних дум (вірш), Кіцай: Ессе homo! (вірш), Р. Кіцай: З глибин (вірш), І. Терка: Жертва Священномученика Йосафата (вірш), Д-р Є. Грицак: Перший Альманах Перемиських Богословів, Зміст, Важніші помилки.

Книжка присвячена Його Святості Пієві Папі XI. в вісімдесяти роковини уродин, а одночасно Перемиському Владиці Преосв. Кир Йосафатові в шістдесятліття уродин, тридцятьліття священства і двадцятьліття владичтва. „Задумуємо вшанувати одну Владу в двох, у єпархічному

уладі Церкви підпорядкованих собі, Достойних Представників" — пишуть упорядчики альманаху.

Перемиські богослови бажають виявити свою вірність та привязання до „Спільного Батька“ тому, що „живемо на окраїнах Католицької Церкви, що як на фронті перші вояцькі колони у безпосередньому ударі з пекельними ворогами, бореми, щоб зберегти позиції Церкви. І як фронтовики в боротьбі линує думкою до свого вождя, так і ми завжди хочемо бути при Вождеві Церкви, хочемо радіти й сумувати й співтерпіти з Тим, що так високо підняв прапор Христа на чолі бойової фаланги мільйонів католиків світу. Ми певні, що тільки той народ тривало могутий, що його Церква могутня“...

Прикладом до наслідування в майбутній душпастирській праці є для молодих богословів їх Дорогий Владика, Преосв. Кир Йосафат, Котрому в шістдесяті роки вини уродин з вдякою складають у дарі свою працю.

Книжка видана незвичайно дбайливо та культурно, на прегарному папері, прикрашена портретами Святішого Отця Пія XI, Преосв. Єп-па Кир Йосафата та багатьма ілюстраціями з життя перемиської Духовної Семінарії.

М. Степанович: Євангеліки без маски. (Правдиве обличчя євангелізму ширеного між українським народом в Галичині в рр. 1925—1935) Коломия 1936, Накладом автора.

В Коломії, що була головним розсадником євангелізму на наших землях, появилася книжка, котра повинна в значній мірі причинитися до його поборення, розкриваючи людям очі на те, які то мотиви та спонуки кермують організаторами того деструктивного руху. Кожний неупереджений читач, а навіть збаламучений агітаторами симпатик євангеліської „науки“, побачить ясно, що ціла акція є злочинним нетільки супроти Церкви, але й супроти народу, в котрому замість консолідації сіє роздор і розбиття на десятки груп, що взаємно себе поборюють та винищують. Наведені автентичні документи та письма визначних „діячів“ євангелізму найкраще характеризують цей рух. Зокрема цінне признание находимо в письмі „сеніора“ українського євангеліста в Канаді Івана Бодруга, що в листі до адв. Д-ра Морозовича в Городенці пише: „Відберіть Ви почесні і долари від тої братії, що при долярах, то побачите, Вельмишановний Брате, де вони тоді помандрують“.

Книжку повинні придбати всі ОО.

Душпастирі в парохіях загрожених євангеліською пошестю, а також поширити її серед тих, що найбільше наражені на небезпеку.

Релігійна бібліотечка для дітей. Уже вийшла друга книжечка нової періодичної бібліотечки для дітей, що носить постійну назву: „Моя книжечка“. Видає її В-во „Наш Приятель“. Першим випуском цієї бібліотечки була збірка оповідань п. з. „Шість вказівок“, що відносяться до шістьох церковних заповідей, другим випуском також оповідання, які знову порушують біблійні теми, а титул цієї книжечки: „Як летіли журавлі“. Автором обох випусків — знаний уже з гарних дитячих і популярних оповідань — о. Омелян Квіт. Як можна зміркувати з двох перших випусків цієї бібліотечки й із вступних завваг видавництва, книжечки подаватимуть дітям біблійні й катехитичні теми в приступній белетристичній формі, а також виходитимуть у цій бібліотечці легенди, релігійні сценки й поеми, співаники то-що. Бачимо отже, що таке релігійне періодичне видавництво для дітей у нас новина. Тож можна надіятись, що всі, які мають якусь відношення до виховної праці серед дітей: душпастирі, катехити, вчителі, а то й усі батьки радо приймуть появу такої бібліотечки й передплачують та масовим поширенням допоможуть видавництву належно просперувати й відповідно розвинути.

Бібліотечка „Моя Книжечка“ виходить раз на два місяці (з виймком вакаційних місяців, отже п'ять разів у рік) і коштує в передплаті тільки 1.30 річно. В післяплаті 1.50 зл. (один примірник коштує 30 сот.) Хто пренумерує бодай п'ять примірників, платити 25 сот. за штуку, при більшій кількості більшій і опуст. (наприклад при 50 прим. платиться по 20 сот. штуку).

Гаряче поручаємо всім бібліотечку „Моя Книжечка“ й зважаємо до підтримки нового видавництва шляхом масових передплат і кольпортажів. Адреса: В-во „Наш Приятель“ — Львів. вул. Сикстуська 39 а.

Книжки й журнали надіслані до Редакції.

А. Книжки:

1. *Св. Отця Пія XI. Енцикліка про католицьке священство* (De sacerdotio catholico) Львів 1937, Накладом Грекокат. Митрополічної Консистоїї, велика вісімка, стор. 42.

2. *О. Др. Лев Глинка: Родина і держава в світлі католицької науки* (надбитка з „Дзвонів“, Львів, 1936., стор. 24.

3. **Чи є Бог**, написав Г. Д. Християнська Самоосвіта, серія А, ч. 1., Львів 1937. Книжечка дуже гарно й популярно написана, дуже надається до масового поширення.

4. **Катехизм Марійських Дружин**. На основі Гаррасера уложив о. Іриней Назарко ЧСВВ. Накладом Мар. Т-ва Молоді, Львів, 1937, 8°, стор. 42.

5. **Т. Коструба: Пресвята Богородиця — Цариця України**, у 900-ліття віддання в її високу опіку укр. народу князем Ярославом Мудрим, Львів 1937, накладом Мар. Т-ва Молоді, сторін 36.

6. **Сорок літ праці ремісничо-промисл. бурси у Львові**, ювілейний збірник. Львів, 1937. Матеріали зібрав і упорядкував Мгр. Яр. Чума.

7. **Омельян Квіт: Шість казівок**, оповідання. Бібліотека для дітей „Моя книжечка“, ч. 1., накладом видавництва „Наш Приятель“.

8. **Український Християнський Календар** на звич. р. 1938, другий річник. Видавнича Кооператива „Мета“, Львів.

9. **Олександр Мох (Арамис): На фронті української книжки**. Статистика, висновки й здогади про те, чим тепер кориться наша суспільність на захід від Збруча і що з того вийде. — Видавничий Інститут „Добра Книжка“ ч. 122. Львів, р. Б. 1937.

10. **В. Попадюк: Розмова з духом і інші оповідання**. Видавничий Інститут „Добра Книжка“ ч. 121, Львів, р. Б. 1937.

Б. Журнали.

1. **Богословія**, тримісячник, видає Богословське Наук. Т-во у Львові, кн. 1. р. 1937.

Зміст: Д-р Б. Кудрик: Доба старого українського, т. зв. „партесного“ співу. О. Д-р С. Сампара: Прачоловік і праобявлення (продовж.) о. В. Кучабський: І. Унійний Зїзд у Львові. Д-р Іван Шпитковський: Рід і герб Шептицьких (продовж.) Вибрані питання (о. В. Дурбак: Основи індукції). Огляди й оцінки. Всячина. — Хроніка. Богосл. Наук. Товариство. Книжки й часописи.

Ч. 2—3, зміст:

о. Д-р В. Фіголь: Церковні братства Гал. Грек. Кат. Провінції в XVIII. ст., Д-р Я. Пастернак: Готський гріб із Терпилівки. о. Д-р С. Сампара: Прачоловік і праобявлення. Д-р І. Шпитковський: Рід і герб Шептицьких. 2. Вибрані питання (Основи індукції, Уривки етіопських молитов, Синайський кодекс). 3. Огляди й оцінки. 4. Всячина, хроніка. 5. Книжки й часописи.

2. **Добрий Пастыр**, тримісячник присвячений церк. і Богосл. справам, Станіславів, ч. 1., 1937.

Зміст: о. Й. К.: Ласка й свобода волі, М. Я. С.: Ідеологічні основи станової державности, Індивідуальне душпастирство, А. Остафій: Поганство й християнство в Індії, о. Т. Галушинський: Найдавніші фрагменти св. Письма Ст. Завіту в грецькому перекладі. Дух лаяцизму, Душпастирські питання й випадки, Церковний огляд, 3 нашого церк. і рел. життя, 3 Католицького Сходу, Вісти з незєдиненого Сходу, 3 Католицьких місій, Вісти з католицького світу, Нові книжки й видання, Книжки й часописи надіслані, Від Редакції.

3. **Вістник Марійських Товариств**, орган Управи Марійського Т-ва Молоді, тримісячник, ч. 5. за липень—вересень 1937. Зміст: Перший Конгрес України. Марійських Дружинників; † *Митр. Андрій*: Промова на Марійській Академії; † *Прєосв. Іван Бучко*: До Марійських Дружинників; *Мср. Юл. Редько*: Почитання Марії — Цариці України; *Мср. П. Ісай*: Завдання муж. Мар. Дружин під сучасну пору; Звіти з діяльності Марійських Організацій; *О. Приймова*: Галицькі Мар. Дружини Пань у стіп Гошівської Божої Матері; *Батько*: Мар. Дружини учнів і учениць у держ. гімн. в Терєбовлі. Рецензії, всячина, знимки.

4. **Промінчик сонця любови**, щомісячний листок для всіх, хто шукає Божої волі на землі, 1937, рік II., ціна числа 2 сотики, В-во Св. Усп. Лаври Студ. Уставу в Уневі п. Перемишляни.

5. **Нива**, церк. суспільний часопис, Львів, Кооперника 36. р. 1937, річник XXXII.

6. **Сівач**, місячник присвячений проповідям і катихизі. 1936. рік. II. Адреса Львів, Обєртинська ч. 29.

7. **Українське Юнацтво**, річник V, 1937. додаток: Готовсь, організаційний листок Т-ва „Орли“ КАУМ.

8. **Наш Приятель**, річник XV., 1937.

9. **Відродження**, ілюстр. журнал укр. протиякогольного й протинікотинного руху, Львів, Чарнецького 26, X. рік видання, 1937.

10. **Народне здоровля** ілюстрований гігієнічний журнал, місячник здоровної освіти. Видають: Укр. Гігієнічне Товариство й Укр. Протиякогольне Т-во „Відродження“ у Львові. річник I., 1937. Ціна примірника 15 сот.

11. **Голос Спасителя**, місячник, видають монахи Чина Найсв. Ізбавителя в Бортоні, Саск, Канада. 1937.

12. **Дзвони**, літературно-науковий журнал, рік видання 7-мий, чч. 1—XI, 1937.

КАТОЛИЦЬКЕ ЖИТТЯ В СВІТІ.

АПОСТОЛЬСЬКА СТОЛИЦЯ. Номінація 5 нових Кардиналів. Дня 13 грудня 1937 р. Св. Отець проголосив на засіданні Тайного Консистора іменування нових Кардиналів, а саме: вірменського Патріарха Григорія Петра Агаджаняна, београдського Нунція Пеллегрінеттія, вестмінстерського Архієпископа Гінслея, Секретаря для надзвичайних церковних справ Піцарда й Архієпископа Ліону Жерліє. Старинним звичаєм, що його не все зберігано останніми часами, Св. Отець згадав не тільки про заслуги кожного новоіменованого Кардинала на Христовій ниві, але також і про краї їхньої діяльності. Насамперед отже згадав про вірменського Патріарха та християнський Схід, пригадуючи слова поета Вергілія: „*Nos primus Oriens equis afflavit anhelis*“ та кажучи, що саме східні народи перші скоштували добродійного діяння сонця Правди, світла Євангелії. Дальше згадав Св. Отець про Загреб, Београд і Югославію — поле праці Кард. Пеллегрінеттія. Св. Отець певний, що прийде той день, коли там багато душ жалуватиме того, що не прийняли добра, жертвованого їм Христовим Намісником. Таксамо згадав Св. Отець прегарну Венецію, Рим, Лондон та місійні краї в Африці, де працював теперішній Архієпископ Вестмінстеру Гінслей. Вичерпавши тим способом лісту нових Кардиналів. Св. Отець згадав свій глибокий вік, що Господь дав Йому дожити другої половини 81-го року життя. Не буде це парадоксом, що час має щось з вічності, бо час нашого життя даний нам на те, щоб осягнути вічність. Св. Отець не хотів би сказати, що це може Його останній Тайний Консистор, та саме число членів св. Колегії вказувало б на те, бо тільки одного Кардинала бракує до повного її числа (70). Бажанням Св. Отця є наслідувати Ісуса Христа, особливо подавати потіху й поміч усім, що терплять горе і нужду.

АНГЛІЯ. Опіка над недужими. В Англії радив третій міжнародний конгрес католицьких доглядачок хорих. Св. Отець вислав до президії конгресу за посередництвом архієпископа Pizzardo окреме письмо, в котрім пригадує, що „новочасні блуди з ділянки еugenіки, як так зване „свідоме материнство“, стерилізація, евтаназія, в жалюгідний спосіб обнижують пошану, належну для людського життя“. — Опіка над хорими, як це виказують найновіші досліді, вимагає повязання медичного знання зі знанням психології. Прийнялося в лікарському світі окреслення професора Люттера, що „здоровля душі — це душа здоровля“. Хорий це особовість,

— отже не тільки хоре тіло, zagrożене матеріальне життя, але людина з душею і релігійним призначенням. Тому в лікуванні і плеканні хорого слід взяти на увагу вплив духа на тіло.

Найновіша статистика подає, що 75 тисяч католицьких сестер-доглядачок хорих є тепер зайняті самаританською працею з поручення Церкви. Супроти зросту медицини мусіло зрости число доглядачок, тому побіч сестер монахинь зростало число світських доглядачок, котрі почали лучитися в спеціальні організації.

Голос про наш обряд. Католицький англійський єпископ Довней мав недавно в м. Ліверпулю гарну проповідь про обряди в катол. Церкві, яку переповіло чимало заграничних часописів. М. ін. єпископ сказав, що західні католики часто утотожнюють катол. Церкву з латинським обрядом, але це невірно. Не вільно забувати, що до кат. Церкви належать також мільйони вірних інших обрядів, а між ними головне місце займає обряд греко-візантійський, з якого пішов і наш, греко-католицький. Усі католики, без огляду на обрядові різниці, повинні бути об'єднані християнською любов'ю.

„Батьком убогих“ називають католицького священика в Лондоні о. Філіпса, що від багатьох літ займається ділами милосердя. Цей священик помагає найбіднішим не тільки грішми, але ходить в їх обороні по різних урядах і полагодує всякі їхні справи. Ходить по фабриках, варстатах та вишукує працю для безробітних, шукає для старців притулку. В своєму житті написав він 60 тисяч подань для бідних. Усі, навіть іновірці, люблять і шанують цього милосердного душпастиря. („Місіонар“).

БЕЛЬГІЯ Жіноцтво робітникам. В Бельгії відбулося величаве торжество католицьких жінок: ювілей 25-ліття „Супільного Секретаріату для католицьких жіночих справ“. Головні заслуги Секретаріат має в ділянці опіки над робітничою верствою. Відомо, що Бельгія має дуже сильні католицькі робітничі організації і що робітнича верства в цілм краю є під сильним моральним впливом Церкви. Велику в цім заслугу має бельгійська жінка. Підкреслив це архієпископ з Малін кардинал Van Roy: „З правдивим зворушенням думаю про ті всі діла Секретаріату, котрі впродовж 25-ліття виконано для наших робітничих родин, а через це і для цілої суспільності; про школи і дні студій, що формували робітничі уми в християнському дусі. Кілько повстало діл для опіки над молодю матір'ю, молодю дів-

чиною й дитиною! Чи треба пригадувати ті кампанії, що їх провадив Секретаріат, щоб у родинях утвердити християнські обичаї?

На славу Марії! Недавно повстало в Бельгії товариство під назвою „Союз Почитателів Пречистої Диви Марії“. Ціллю його є між іншим дбати про придорожні каплички й фігури. „Союз“ звернувся до всіх власників капличок і фігур, щоб вони більше дбали про ці святі місця і предмети та прикрашували їх цвітами, зеленню, а перед образами й статуями Преч. Диви світили свічки, або лямпки.

ІТАЛІЯ. Св. Письмо в школах. Мусоліні видав розпорядок, щоб у всіх школах завести св. Письмо, як шкільне читання. „Влада хоче, — пише Мусоліні — тим способом привести дітей, а через них і духа італійського народу, на ту дорогу, на котрій батьківщина осягне свою славу та справжню великість“.

Головним кличем італійської Католицької Акції на 1938. рік буде проблема моралі й християнської родини. До праці над цим питанням будуть втягнені всі організації К. А. Окремий натиск кладеється на переведення пресової акції. В парохіях передбачується уладження окремих „тижнів“, присвячених цій проблемі та торжества в честь Св. Родини.

Беатифікація Папи Пія X відбудеться правдоподібно вже в найближчих роках. Епархіяльні процеси в Мантуї, Тревизо й Венеції вже скінчені. Всі акти злучені з беатифікацією є вже в Римі. Вірні з усього світу пересилають до Апостольського Престолу раз-у-раз прохання, щоб прискіпити процес. („Добр. Пастир“).

МАДЯРСЬКА. Програма найближчого міжнародного Євхаристійного Конгресу. Як відомо, найближчий Міжнар. Євхаристійний Конгрес відбудеться в Будапешті. Речинець його відкриття призначено на день 25. травня 1938 р. В другому дні Конгресу приступить до св. Причастя 100 тисяч дітей, при чому Частичі будуть із зерен пшениці, що їх ці діти зобов'язалися цілий рік кидати до окремих урн після кожного свого доброго діла. Пополудні цього ж дня відбудеться величава процесія кораблями по Дунаю. День 27. травня буде днем війська: старшини й вояки мадярської армії приймуть св. Причастя. Чергового дня приступлять до св. Євхаристії всі мужчини, що братимуть участь у Конгресі. Останнє Богослуження відправить папський легат. Хор, зложений із двох тисяч дітей, співатиме Службу Божу. Конгрес закінчиться торжественною процесією. Після того почнуться торжества, зв'язані з ювілеєм св. Стефана, першого християнського короля Мадярщини.

ПОЛЬЩА. Заборона ходити до Церкви. У Кракові військова влада заборонила воякам греко-католицького обряду ходити до греко-католицької церкви. В кожному неділю і гр. кат. свято стоїть перед брамою нашої церкви жандарм, що не пускає вояків на Богослуження. Ця небувала заборона є очевидним порушенням конкордату з Апост. Столицею, на основі якого держава зобов'язалася дати свободу визнавання віри католикам усіх обрядів. („Мета“).

Наради „III. катол. студії“ у Варшаві були переглядом католицької думки, що приступає до активної співпраці в будові нового політичного, господарського і суспільного життя. Серед ряду проблем у рефератах порушено теж мабуть найважливішу тему, а саме умовини впровадження і діяння корпоративного устрою. Папа Пій XI. поручає на праву обичаїв, як основну умовину впровадження корпоративного устрою. Після закінчення варшавських нарад відбувся цілий ряд курсів по всіх більших містах Польщі, в часі яких популяризовано думки, що їх кинено в Варшаві. І так відбулася конференція на суспільні теми в Познані, курс у Львові, в Лодзі, Полоцьку й ін. В деяких епархіях відбулися також повітові зїзди, присвячені католицькій суспільній думці.

Інститут Вищої Релігійної Культури. що вістку про намір його оснувати подали ми в попередньому числі „К. А.“, отворив Кард. Каковський в дні 3. XII. 1937. Його завданням має бути поглиблення релігійної свідомості й посилення католицького життя. Курс в „Інституті Вищої Рел. Культури“ триватиме три роки. Виклади відбуватимуться двічі в тиждень по дві години.

СПОЛ. ДЕРЖАВИ ПІВН. АМЕРИКИ. Виклад українського священика. В місті Рочестер тамошня Католицька Семінарія запросила о. Степана Побуцького з викладами про греко-католицьку Церкву й обряд. Слухало їх 238 студентів Богословії різних народностей та всі професори Семінарії. Ректорат Семінарії відзначив о. Побуцького титулом почесного професора. О. Побуцький відправив також Службу Божу в нашій обряді, котра всім чужинцям незвичайно подобалася.

Католицька сцена. В Спол. Державах Півн. Америки існує п'ять тисяч католицьких театральних гуртків. Досі вони не були зорганізовані. Тепер при Католическому Університеті у Вашингтоні повстав Католицький Театральний Союз, що має згуртувати й заохотити до інтенсивнішої праці всі кат. аматорські гуртки. Особливу увагу звертатиме Союз на добрий і вартісний зміст театральних вистав, бо тільки тоді

театр стане осередком здорової католицької думки.

Українська молодь в Америці наражена на велику небезпеку денаціоналізації серед чужого моря. Діти, що вродилися вже на чужині, дуже часто не знають навіть рідної мови. Організацією, що має зберегти для України дітей наших емігрантів є Ліга Української Молоді, що дуже успішно розвиває свою діяльність, обєднуючи молодь обидвох полів. Покровителем української молоді в Америці є Преосв. Єпископ Конст. Богачевський, що саме недавно оснував у Стемфорді Кон. вищу українську школу, а при ній бібліотеку й музей. З нагоди посвячення цих установ відбувся в місяці вересні ц. р. зїзд української католицької молоді, в якого програму крім нарад і рефератів входили концерт і спортові змагання. Появилася також друком гарна публікація п. н. „Американські українці Рідній Школі“ під редакцією о. М. Залітача.

Франція. Перша гр.-катол. парохія у Франції, повстала в Парижі. для українських емігрантів греко-католиків, яких число доходить у Франції до кількох тисяч. Парохом призначила Апостольська Столиця о. Якова Перрідона, б. ректора Малої Семінарії у Львові. Основання цієї парохії для людей, що цілими роками й десятками років були позбавлені своєї відправи та духовної потіхи, було віддавна пекучою потребою, тому широко радіємо її повстанню, а Отцєві Парохові шлемо цєю дорогою побажання якнайкращої та успішної душпастирської праці!

Евхаристійний Конгрес відбувся в м. Лізіє в липні ц. р. Найбільш зворушливим моментом було приступлення до св. Причастя 50 тисяч дітей. В Конгресі взяли участь усі французькі кардинали, 50 єпископів і папський легат Пачеллі.

Віроісповідна школа перемалає! На останньому конгресі радикальної партії в м. Лілі відбувся м. ін. реферат про сучасне французьке шкільництво. Референт ствердив, що в останніх часах можна запримітити постійний зріст довіри суспільности до віроісповідних шкіл, а одночасно занепад т. зв. неутральної школи. Скількість учнів у віроісповідних школах постійно зростає.

Конгрес католицьких правників. Під протекторатом кард. архієпископа Вердіє відбувся недавно в Парижі 54-тий конгрес французьких католицьких правників. Конгрес обговорював такі теми, як проблема родини, суперечність комуністичної доктрини з католицькою суспільною наукою, основи марксизму у відношенні до волі прилюдного життя.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. Християнське робітництво має голос! З кінцем місяця жовтня ц. р. відбувся в Празі зїзд чеських християнських професійних союзів при участі понад 400 делегатів. Обради зїзду були одною великою маніфестацією на честь християнських суспільних ідей, християнського суспільного устрою та християнської справедливості для працюючих мас. Прийнято резолюції, котрі м. і. стверджують, що головним завданням християнських проф. союзів є будова нового справедливого суспільного ладу, що відкидає і ліберальну засаду найбільшого зиску і кличі відплати, що їх поширює марксизм.

Християнський професійний рух у Чехословаччині обіймає під сучасну пору понад 26 тисяч членів, згуртованих в 268 союзах.

ШВАЙЦАРІЯ. Протикомуністичний рух у Швейцарії в цьому році незвичайно зріс і поширився. Кілька кантонів проголосили вже заборону комуністичної партії та комуністичної діяльності. В кантонах Швіц, Урі й Унтервальден повстала велика організація під назвою „Urschweizerische Aktion gegen den Kommunismus“, до котрої приступили представники всіх політичних партій крім соціалістів. Нова організація домагається негайної заборони комуністичної партії в цілій державі та розв'язання всіх організацій, що мають з комун. партією якийнебудь зв'язок. У відозві нової організації читаємо: „Комунізм є шкідливим боляком на нашому здоровому національному організмі. Може нас вирятувати тільки негайне вирізання цього боляка“.

ЯПОНІЯ. Опіка над прокаженими. В столиці Японії Токіо катол. архієпископ Шамбон посвятив новий будинок лічниці „Назаретський дім“. Цю лічницю оснував священник-лікар о. Вінкентій Тоцука. Примищуються там хворі на проказу. Католики мають там душевну опіку, а з поган не один познайомиться з католицькою вірою та стане визнавцем Христа.

Війна й католицькі місії. В теперішній японсько-китайській війні католицькі місії спішать із поміччю духовою та матеріальною тим, що потерпіли наслідком воєнної акції. З рамени католицької Акції в Китаю створено старанням її провідника Лью-Пеї-Гонга „Центральний Католицький Комітет Допомоги“, що має завдання організувати поміч для раних та вести харитативну працю. Праця католицьких місionarів стрічає всюди зрозуміння і признання.

ХРОНІКА.

Конференція Єпископату. В днях 24. і 25. грудня ц. р. відбулася у Львові конференція Владики Галицької Церковної Провінції під проводом Ексцеленції Митрополита Кир Андрея. Конференція прийняла цілий ряд важних постанов, з котрих деякі торкаються також справ нашої Католицької Акції і святкування ювілеїв, що про них пишемо нижче.

Торжества в честь Божої Матері в 900-ліття віддання в Її опіку українського народу відбуваються по всіх місцевостях, де живуть українці-грекокатолики, як у краю, так і заграницею. Зокрема треба згадати про величаві свята, що відбулися в Станиславові (4—5. XII. ц. р.), під протекторатом Преосв. Владики Кир Григорія, (промову виголосив Преосв. Кир Йоан Лятишевський), в Дрогобичі (4. XII. ц. р. промовляв Президент Ген. Інституту К. А. Др. М. Дзерович), в Перемишлі, Стрий, а також в Америці й на Закарпатті.

Ювілей Митрополита Рутського. В 1937. р. минуло 300 літ від смерті великого подвижника унії на українській землі Київського митрополита Іосифа Велямина Рутського. Величаві торжества з того приводу відбулися в Римі, в українській колегії, при участі високих достойників Церкви. На наших землях ювілейні обходи започаткував іще в грудні 1936 р. Священничий Унійний Зїзд, а цілий ряд академій і всякого роду торжеств відбувся у Львові, Станиславові, Перемишлі, Жовкві, Раві Руській і багатьох інших місцевостях Галичини.

Відсвяткуймо великі роковини! В 1938 р. минає 950 літ від хрищення Руси-України Великим Князем св. Володимиром. Цей рідкий, а незвичайно важний і радісний ювілей святкуватимуть усі українці, де тільки умовини на це дозволять, себто всюди, де тільки живуть, з вітком нашого материка — східно-українських земель, на котрі насамперед сплила благодать правдивої віри, а котрі тепер опанував червоний Антихрист. Тимбільший обов'язок спадає на нас, бо репрезентуємо не тільки себе, але цілу Українську Націю. Вже тепер повинен у кожній парохії та в кожному деканаті повстати відповідний громадянський комітет при якійсь установі, що має право улаштовувати прилюдні імпрези, що подбає про підготовку та виведення належного святкування цього великого торжества. В р. 1938. відбудуться ювілейні святкування в усіх парохіях, опісля деканальні, єв. повітові свята, далі єпархіяльні, а врешті, з весною 1939 року ювілей мав би закінчитися великим усеукраєвим торжеством у Львові.

500-ліття Фльорентійського Собору.

В 1438 році розпочався у Феррарі славний собор, що мав на цілі довести до єдності східної Церкви з Апостольським Престолом. З причини пошести перенесено його незабаром до Фльоренції, що й надала Соборові назву. Українську Церкву репрезентував на цьому Соборі (що тривав до 1482. року) київський митрополит Ісидор. Ці важні роковини, що є світлим доказом унійних змагань українського народу, відсвяткує гідно в найближчих роках наша греко-католицька Церква.

Перша мужеська Марійська Дружина мужчин-інтелігентів повстала на нашій землі в місяці листопаді 1937 р. в м. Ярославі. Основання її попередили замкнені реколекції, що тривали від 23. до 28. листопада при участі понад 120 українців, мешканців Ярослава. В неділю 28. XI. відбулося торжественне прийняття перших членів до Мар. Дружини. Головою її став п. Д-р Чернявський, а секретарем п. М. Волошин, б. сотник УГА.

40-ліття „Місіонаря“. В цьому році минуло 40 літ від появи першого числа популярного католицького місячника „Місіонаря“ видаваного в Жовкві ОО. Василями. Почин до основання цього незвичайно хосенного видавництва дав тодішній ігумен василянського монастиря у Львові, а теперішній Митрополит Кир Андрей. Редакторами були м. ін.: о. Платонід Філяс, о. Лазар Березовський, о. Епіфаній Теодорович, о. Яків Фещак, о. Маркіян Марисюк, о. Модест Пелех і о. М. Каровець. Заслугою журналові складає в його ювілейному році сердечні побажання дальшого, ще кращого, розвитку Редакція „Католицької Акції“ й Генеральний Інститут К. А. греко-кат. Галицької Провінції.

З життя українського робітництва. Українські робітники, організовані в Т-ві „Сила“ взялися дуже енергійно до акції зимової допомоги для своїх безробітних. Протекторат над цією акцією обняв Впреосв. Єпископат Галицької Церк. Провінції. Ціла українська суспільність повинна прийти цим нашим братам з видатною поміччю. Датки слати на адресу: Пром-Банк, Львів, з допискою: На укр. безробітних, або: Т-во „Сила“ Львів, Рутського 22, III. пов. Можна крім грошей надсилати також одіж, обуву та харчі.

Митрополит Кир Андрей іменував духовника для українських робітників в особі о. Всеволода Дурбака. В неділю, 21. XI. 1937 р. відбулося в Преображенській церкві інавгураційне Богослуження з відповідною проповіддю. Від того дня

кожної неділі та свята українські робітники мають свою окрему Службу Божу.

Розв'язання Комітету Допомоги Укр. Студентству. Гродське Староство у Львові надіслало на руки Дра П. Цимбалістого, голови Комітету Допомоги Українському Студентству, письмо, котрим розв'язує вищеназваний комітет і заборонює розвивати всяку дальшу діяльність на тій основі, що — мовляв — існує загальнодержавне Т-во „Пшияціол млодзєжи академіцкей“, яке одиноке має право організувати допомогу суспільности для молоді високих шкіл.

Опіка над академічною молоддю. Рішенням Митр. Ординаріату заступником академічного душпастиря іменовано о. Дра Івана Гриньоха, поручаючи йому опіку над студіюючою молоддю під духовим та харитативним оглядом. В обсяг діяльності академічного душпастирства входить:

1) Релігійно-духовна опіка у формі релігійних конференцій, проповідей, викладів, реколекцій та приватних гутірок, порад і т. п.

2) Рел.-харитативна акція, себто матеріальна поміч, що впливає з глибоких засад християнської харитас — чинної любови, у формі допомоги на студії, проживок, лікування, вакаційний відпочинок і ін.

3) Загально всі справи, що в'яжуться зі студіями й життям академічної молоді, або мають якенебудь відношення до душпастирювання.

Українська суспільність повинна піддержати цю акцію й уможливити працю, надсилаючи жертви на харитативну поміч студіюючій молоді на адресу о. Дра І. Гриньоха, Львів, пл. Св. Юра ч. 5.

Поможім нашим хорим! Від кількох літ існує у Львові Український Комітет допомоги хорим, який старається вміру своїх сил і фондів нести поміч нашим

найбіднішим хорим по шпиталях і приватних домах. Раз-у-раз звертаються до Комітету хорі й їх родини та прохають допомоги в ліках, одежі, а нерідко просять теж підмоги на заплачення комірнього й інші найконечніші видатки. У львівських шпиталях лікується велика кількість наших хорих, здебільша селян, іноді з далеких околиць як: Волинь, Полісся, Гуцульщина й ін. І вони потребують допомоги від нас, бож 'не можемо допустити, щоб хорі були здані на ласку чужих Комітетів, які зрештою розвивають у цьому напрямку велику діяльність. Та на жаль наш Комітет не може якслід виконати свого завдання, бо не має постійних фондів. Тому Комітет гарячо прохає всіх зложити хочби найскромніші датки, щоб міг допомогти хорим у часі Різдяних Свят та хоч частинно облегшити їх гірку долю. Пожертви в грошах та одежі просимо слати на адресу: „Достава“, Львів, Руська ч. 20 з допискою „для хорих“.

В попередньому числі „Кат. Акції“ розіслали ми чеки П. К. О. з проханням надіслати нам 2 золоті, як зворот коштів паперу, друку й експедиції журналу. Тепер поновлюємо наше прохання, а одночасно просимо зацікавити нашим журналом знайомих — інтелігентів, котрим розбудова католицького світогляду й завдання Католицької Акції лежать на серці. Зокрема батькам, що мають діти, а також учителям просимо поручити прегарну книжку нашого видання, а саме „За душу дитини“ Й. Фрая, що подає у приступній формі найважливіші виховні вказівки. Ціна книжечки всього 70 сотиків. Замовлення слати на адресу: Ген. Інститут К. А., Львів, Новий Світ ч. 22.

Зміст річника „Католицької Акції“ враз із заголовною сторінкою додамо з технічних причин до 1. числа за 1938. рік.

Щоби ті всі верстви людей вернули до Христа, котрого виверклися, треба зпосеред них дібрати собі і вишколити на борців і помічників Церкви таких людей, котрі знаючи їх, їхнього духа і бажання, моглиби ніжною братньою любовю позискати собі їх серця. Конче потрібно, щоби першими і безпосередними апостолами між робітниками були самі робітники; хто має апостолувати серед робітників зайятих в промислі і торговлі, повинен зпоміж них виходити.

(Пій XI).
